

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KOMPARACE ČESKÉHO A ITALSKÉHO VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU

Vedoucí práce: Dott. Ivana Oviszach, Ph.D.

Autor práce: Pamela Zampinová

Studijní obor: IJ

Ročník: 3.

2017

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, dne 9. května 2017

.....

Pamela Zampinová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Dott. Ivaně Ovisczach, Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce, cenné rady, a především vstřícný přístup.

Abstrakt

Tato bakalářská práce je komparativního charakteru. Zaměřuje se na porovnání vzdělávacího systému v České republice a Itálii.

První část bakalářské práce tvoří teoretická část, kde jsou představené oba státy se základními rysy vzdělávacích systémů. Oblasti vzdělání jsou představené jen stručně v nutném rozsahu pro základní orientaci. Ve druhé části jsou porovnány konkrétní oblasti vzdělávacích systémů, na základě zjištěných údajů z předchozí části. Součástí práce je dvojjazyční glosář s příslušnou terminologií odpovídající tématu bakalářské práce.

Klíčová slova

Vzdělávací systém

Vzdělávání

Organizace vzdělávání

Vzdělávací politika

Abstract

This bachelor thesis has a comparative character. It focuses on a comparison of educational systems between Czech Republic and Italy. The first theoretical part of the thesis characterizes primary features of both educational systems. Areas of education are briefly described to aid a better orientation in the thesis. The second part contains a comparison of specific areas of educational systems based on data suggested in the first part. As a conclusion, the thesis contains a bilingual glossary with relevant terminology.

Keywords

Educational system

Education

School system

Educational policy

Obsah

Úvod.....	8
1. Vzdělávací politika EU	9
1.1. Vzdělávací systém v zemích EU	9
2. Český vzdělávací systém	11
2.1. Orgány vzdělávací soustavy v ČR	13
2.2. Hodnocení a kontrola vzdělávacích institucí	13
2.3. Systém vzdělávacích programů	14
2.4. Rozdělení dle sektorů.....	15
2.4.1. Preprimární vzdělání.....	15
2.4.2. Primární a sekundární vzdělání.....	17
2.4.3. Vyšší sekundární vzdělání	21
2.4.4. Terciální vzdělání	25
3. Italský vzdělávací systém	28
3.1. Orgány vzdělávací soustavy IT.....	31
3.2. Hodnocení a kontrola vzdělávacích institucí	32
3.3. Systém vzdělávacích programů	32
3.4. Rozdělení dle sektorů.....	33
3.4.1. Istruzione preprimaria – Preprimární vzdělání	33
3.4.2. Istruzione primaria – Primární vzdělání	35
3.4.3. Istruzione secondaria di 1° grado – Sekundární vzdělání	38
3.4.4. Istruzione secondaria di 2° grado – Vyšší sekundární vzdělání.....	40
3.4.5. Istruzione superiore – Terciální vzdělání.....	43
4. Srovnání vzdělávacího systému České republiky a Itálie.....	48
4.1. Vzdělávací systémy	49
4.2. Orgány vzdělávacích systémů	50
4.3. Hodnocení a kontrola vzdělávacích institucí	51

4.4. Systém vzdělávacích programů	51
4.5. Preprimární vzdělání.....	51
4.5.1. Povinná školní docházka a její odklad.....	52
4.6. Primární vzdělání a nižší sekundární vzdělání	53
4.6.1. Vyučovací hodiny a jejich počet.....	54
4.6.2. Školní rok.....	56
4.6.3. Přestávky.....	56
4.6.4. Stejnokroj.....	57
4.6.5. Klasifikace	57
4.7. Sekundární vzdělání.....	58
4.7.1. Umělecké vzdělání.....	59
4.8. Terciální vzdělání	59
4.8.1. Klasifikace	59
4.8.2. Ukončení studijních programů.....	60
Závěr	61
La conclusione	63
Glosář.....	66
SEZNAM LITERATURY	71
SEZNAM TABULEK	77
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	77
SEZNAM PŘÍLOH.....	78
PŘÍLOHY	79
SEZNAM ZKRATEK	81

Úvod

Má bakalářská práce se zabývá vzdělávacími systémy dvou států na území Evropy. Ne nadarmo se říká, že škola je základ života, jelikož vzdělání je nedílnou součástí všeobecného rozvoje po celém světě. Vzděláváme se od narození po dobu celého života, je stále, co nového se učit. Bez fungujícího vzdělávacího systému by dnešní svět nebyl na takové úrovni jako je dnes. Fungujícímu světu by nemohla vládnout negramotnost a není v našich silách, abychom se rodili vrozenými ekonomy, kteří by ovládali finanční politiku a tím ekonomický růst. Také se nemůžeme stát ze dne na den lékaři a zachraňovat lidské životy.

Kvalitní vzdělání představuje zkrátka důležitý nástroj pro fungující společnost a kvalita vzdělání ovlivňuje ekonomický, politický, hospodářský i společenský rozvoj. Pojem školství zahrnuje vzdělání ve všech formách, instituce zajišťující vzdělání i samotné pracovníky.

V Itálii jsou počátky školství a vzdělanosti zakořeněné již v období antiky, tedy v historické době o mnoho dřívější než v ostatních Evropských zemích. U ostatních zemí včetně České republiky jsou počátky školství mapovány se spojitostí působnosti církve. Oba národy jsou charakterově a svým způsobem života velmi rozdílné. O vyrovnanosti vzdělávacích systémů a jejich odlišností se budu zabývat v této bakalářské práci.

1. Vzdělávací politika EU

Kvalita vzdělání je jeden z nejdůležitějších faktorů, který ovlivňuje chod společnosti a kvalitu života. Lidské zdroje představují hlavní bohatství Evropské unie, jelikož bez kvalitních lidských zdrojů není možné vést fungující společnost. Úroveň vzdělání ovlivňuje ekonomický, hospodářský a sociální rozvoj každé země, který je nezbytně důležitý pro tvorbu konkurenceschopnosti, udržitelného rozvoje a zaměstnanosti v EU.

Oblast vzdělávání nepatří přímo svým obsahem do společných politik EU, jako například oblast měnové a celní politiky. Vzdělávací politika tudíž nese status doplňující politika. To znamená, že každý členský stát EU je autonomní ve vytváření své vlastní vzdělávací politiky, ale řídí se společnými cíli a přijímá doporučení od orgánů EU.

Hlavní podstatou EU v oblasti vzdělávací politiky je spolupráce členských států a podpora řešení společných problémů, jako například stárnutí populace, nedostatek profesní kvalifikace či prosazení vůči celosvětové konkurenci. EU poskytuje členským státům systematickou a rozsáhlou finanční podporu. Finanční podporu představují strukturální fondy a programy celoživotního vzdělávání.

Vize rozvoje vzdělávání v Evropě do roku 2020 vyjmenovává celkem čtyři strategické cíle, jež odpovídají komplexnímu zaměření na celoživotní učení:

- realizovat celoživotní učení a mobilitu
- zlepšit kvalitu a efektivitu vzdělávání a odborné přípravy
- prosazovat spravedlivost, sociální soudržnost a aktivní občanství
- zlepšit kreativitu a inovace, včetně podnikatelských schopností, na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy (KALOUS, VESELÝ, 2006)

1.1. Vzdělávací systém v zemích EU

Školní systémy jsou v jednotlivých evropských zemích velmi různorodé, což je ovlivněno především historickým vývojem, rozdílnými národními kulturami a odlišnými ekonomickými podmínkami země. I přes mnoho rozdílů je zde snaha

o základní harmonizaci vzdělání, jejíž hlavním pilířem jsou shodné principy a znaky vzdělání.

V roce 1976 UNESCO vypracovalo a vydalo Mezinárodní standardní klasifikaci vzdělávání pod zkratkou ISCED (International Standard Classification of Education) za účelem shromažďování a zpracování vzdělávacích statistik jak v mezinárodním měřítku, tak v jednotlivých zemích. V České republice byla tato mezinárodní klasifikace zavedena 2007 v Itálii v roce 2011.

Dle ISCED rozlišujeme 7 školských úrovní:

1. ISCED 0 – Preprimární vzdělání (mateřské školy)
2. ISCED 1 – Primární vzdělání (první stupeň základního školství)
3. ISCED 2 – Nižší sekundární vzdělání (druhý stupeň základního školství)
4. ISCED 3 – Vyšší sekundární vzdělání (vyšší střední vzdělání)
5. ISCED 4 – Postsekundární vzdělání (nástavbové střední vzdělání)
6. ISCED 5 – První stupeň terciálního vzdělání (vyšší odborné školy)
7. ISCED 6 – Druhý stupeň terciálního vzdělání (vysoké školy) (EURIDICE, 1997)

2. Český vzdělávací systém

Česká republika leží v samém srdci Evropy s rozlohou 78 866 km².

Tehdejší Československo vzniklo v roce 1918 jako jeden z nastupujících států Rakousko-Uherska. Od roku 1988 se stalo Československo demokratickým státem a k 1. lednu 1993 byly státy definitivně rozděleny na Českou republiku a Slovenskou republiku.

Českou republiku obývalo k roku 2016 přibližně 10,6 milionů obyvatel.

Od roku 2004 je členem Evropské Unie (BÍNA, 2009).

Počátky školství v českých zemích mapujeme ve větší míře v období středověku, kdy došlo k rozmachu církve. Církev ovlivňovala nejen společnost, ale i školství. Školy byly v té době pouze církevní a mohly je navštěvovat jen vyvolení jedinci, kteří byli majetní nebo měli vlivné předky. Důležitý mezník v tomto období je příchod Cyrila a Metoděje. Cyril se zasloužil o vytvoření církevního slovanského jazyka a písma - tzv. hlaholice. Ve 14. století roku 1348 byla založena první necírkevní univerzita na našem území, a to Univerzita Karlova v Praze, která je nejstarší univerzitou ve střední Evropě. Vzorem pro její uspořádání byly univerzity v Bologni, Neapoli a Paříži (ŠTVERTÁK a ČADSKÁ, 2004).

Povinnou školní docházku neboli zákonnou povinnost dětí navštěvovat v určitém věkovém rozmezí školu zavedla v roce 1774 císařovna Marie Terezie. Povinná školní docházka byla uzákoněna na dobu 6 let. Dalo by se říci, že před tereziánskou reformou neexistovalo na českém území organizované školství. Pro české školství byla tato reforma velmi důležitou. Vzorem pro české školství bylo německé školství, které bylo v té době vyspělejší. Základním vzděláním bylo pojmenované na trivium, které označovalo tři základní studijní obory, a to psaní, čtení a počítání. Nejdůležitějším předmětem bylo náboženství, proto vedli dozor nad školami faráři a výuka byla vedená bývalými vojáky, což se postupem času jevílo jako nevyhovující. Na základě nařízení o vzdělání učitelů se začali objevovat první kvalifikovaní učitelé. V krajských městech byly zřízené tzv. hlavní školy, kde se vyučovala navíc například latina, dějepis a zeměpis. Rozkvět školství byl doprovázen osvícenstvím. Osvícenci se dožadovali

růstu vzdělání ve všech vědních oborech a distancovali se od náboženství (VÁŇOVÁ, 1986).

V roce 1805 byl vydán tzv. Schulkodex¹, který upravoval politické zřízení německý škol a byl vydán dvorskou komisí, která byla založena roku 1795 Hrabětem Jindřichem z Rottenhanu. Tento Schulkodex skončil s osvícenskými myšlenkami. Církev opět určovala, jaké vědní obory se budou vyučovat.

Až po roce 1869 díky říšskému školskému zákonu se vzdělání od církve odpoutalo. Hasnerův zákon určil povinnou školní docházku až do 14 let. Byly obnoveny opět předměty jako přírodopis, zeměpis, dějepis a přibýly další předměty jako například tělocvik a ruční práce. Škola byla rozdělena na měšťanskou a obecnou. Dále Hasnerův zákon nařídil vzdělání pedagogů na čtyřletých učitelských ústavech. Vznikla jednotná střední škola nazvaná Reálné gymnázium.

Průmyslová revoluce mezi 18.-19. stoletím obohatila školství o nové odborné školy (SOMR, 1987).

V komunistické éře prošlo české školství velkou cenzurou pod dohledem bolševické ideologie. Škola se stala politickým nástrojem pro výchovu „*politicky uvědomělých občanů lidové demokratické republiky, ochránce vlasti, zastánce pracujícího lidu a socialismu*“ takto zněla definice školy (VALIŠOVÁ a KASÍKOVÁ, 2007, s.85).

Politická výchova byla založena jako nový vyučovací předmět. Během totálního režimu se několikrát měnila povinná školní docházka.

Po sametové revoluci (rok 1989), kdy se Československo stalo demokratickým byla uzákoněná povinná školní docházka na 9 let. Také se upustilo od cenzury a vyučovacím předmětem politická výchova byl nahrazen předmět občanská nauka.

Od roku 1990 došlo na našem území k velkému nárůstu soukromých středních škol. Současná nabídka vzdělání je velice široká, stále se modernizuje a navazuje na zahraniční trendy.

¹ Schulkodex – nový školský zákon z roku 1805, schválený císařskou radou.

2.1. Orgány vzdělávací soustavy v ČR

České školství spadá pod státní správu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT), které je zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb. Školský zákon (zákon č 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyš. odborné aj. vzdělávání). Zákon vymezuje kompetence MŠMT, mezi kterými je např. zpracování dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky (národního programu vzdělávání), řízení výkonů státní správy, schvalování učebních plánů a provádění kontroly správnosti využití finančních prostředků, které MŠMT přiděluje. Školská zařízení, která spadají pod jinou státní správu (např. vojenské školy spadají pod ministerstvo obrany) spadají pod kompetenci příslušných ministerstev. Pod MŠMT spadá Česká školní inspekce a další přímo řízené organizace jako například Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání pod zkratkou CERMAT, Národní ústav pro vzdělávání, Národní institut pro další vzdělávání atd.

Územní správu ve školství vykonávají orgány kraje a obcí. Kraj je povinen zajistit střední a vyšší odborné vzdělávání, vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním, dále jazykového, základního uměleckého a zájmového vzdělávání a pro výkon ústavní výchovy. Obec je povinna zajistit podmínky pro realizaci povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a dětí umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy. Dále je povinna zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s místem trvalého pobytu na jejím území a pro děti umístěné na jejím území. Musí tedy zřídit mateřskou školu nebo zajistí předškolní vzdělání v mateřské škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí (ŠKOLSKÝ ZÁKON, 2017).

2.2. Hodnocení a kontrola vzdělávacích institucí

Hodnocení a kontrolu školských zařízení a vzdělávací soustavy provádí Česká školní inspekce, která je správním úřadem s celostátní působností. V čele stojí ústřední školní inspektor. Inspekční činnost vykonávají samotní inspektoři, kontrolní pracovníci a prizvané osoby. Jejich úkolem je získávání a analyzování informací o vzdělání dětí,

žáků a studentů. Dále zjišťují a hodnotí podmínky, průběh, výsledky vzdělání a naplnění školního vzdělávacího programu a rámcového vzdělávacího programu. Česká školní inspekce také vykonává kontrolu využívání finančních prostředků udělených ze státního rozpočtu a v neposlední řadě vykonává kontrolu dodržování právních předpisů v oblasti poskytování vzdělání a školských služeb. Inspekční činnost je vykonávaná na základě plánu vzdělání, který je schválen ministrem školství, mládeže a tělovýchovy na základě návrhu ústředního školního inspektora. Inspekční činnost může být také prováděna s ohledem na stížnosti, petice a podněty.

Dále je povinna provádět inspekční činnost pro účely přiznání dotací, pokud o to školské zařízení nebo PO, která vykonává činnost školy zažádá. Během hodnocení vychází Česká školní inspekce ze zásad a cílů, které jsou uvedené ve školském zákoně (ŠKOLSKÝ ZÁKON, 2004).

2.3. Systém vzdělávacích programů

Národní program vzdělání vymezuje vzdělání jako celek. Rámcový vzdělávací systém vymezuje závazné “rámce” pro jednotlivé oblasti vzdělání. Pro každý obor vzdělání (včetně předškolního) je vydaný Rámcový vzdělávací program, který určuje kritéria pro danou vzdělávací oblast a klíčové kompetence². Vymezuje povinné oblasti, obsahy, rozsahy, prostředky a cíle vzdělání. Oba projekty vzdělání zpracovává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a konzultuje je s vybranými odborníky z řad vědy, praxe a příslušnými odborovými orgány. Tyto projekty jsou nadřazené školním vzdělávacím programům a vzdělávacím programům pro vyšší odborné školy. Školní úroveň představují školní vzdělávací programy, podle kterých se uskutečňuje výuka na jednotlivých školách. Školní vzdělávací program vydává ředitel školy nebo školského zařízení a musí být striktně v souladu s rámcovým vzdělávacím programem. Určené oblasti vzdělání, které jsou závazně určeny v rámcovém vzdělávacím program mohou být uspořádané do předmětů nebo jiných ucelených částí učiva, jakými jsou

² Klíčové kompetence – je výraz, který představuje souhrn znalostí a dovedností, které jsou univerzálně použitelné v běžných pracovních a životních situacích. Klíčové kompetence jsou důležité pro osobní rozvoj člověka a jejich výběr vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti.

například moduly. Vzdělávací program pro vyšší odborné školy vymezuje cíle, formy, obsah, délku a organizační uspořádání vzdělání. Dále stanoví profil absolventa, vyučovací jazyk a podmínky průběhu a ukončení vzdělání. Obsahuje podmínky organizační, personální, materiální, bezpečnosti práce, ochrany zdraví a podmínky zdravotní způsobilosti uchazeče. Tento akreditovaný program ředitel školy zveřejní na přístupném místě v daném školském zařízení (NUV, ©2017).

2.4. Rozdělení dle sektorů

2.4.1. Preprimární vzdělání

Preprimární vzděláním neboli předškolní vzdělání je realizované především v mateřských školách, které jsou zapsané ve školském rejstříku. Předškolní vzdělání je realizováno také v jiných institucích, kterými jsou například Dětské skupiny, které ale nejsou institucí spadající pod MŠMT.

Mateřské školy zajišťují vzdělání dětem po dobu od 3 do 6 let, nejdříve však dítěti od 2 let. Tato docházka je nepovinná, avšak pro děti od 5 let je poslední rok předškolního vzdělání povinný a bezplatný.

Povinné předškolní vzdělání se vztahuje na všechny občany České republiky, na občany jiného členského státu Evropské unie i na ostatní cizince, kteří pobývají na území České republiky více jak 90 dnů. Dále se vztahuje na účastníky řízení o udělení mezinárodní ochrany. Povinná předškolní docházka je realizovaná každý den po dobu pracovních dní. Je zde možnost i individuálního vzdělávání na žádost zákonného zástupce z opodstatněných důvodů. Tato žádost musí být schválena ředitelem mateřské školy, který může v průběhu individuálního vzdělání tuto možnost zrušit na základě neúčasti dítěte na ověření očekávaných výstupů³. Očekávaným výstupem rozumíme osvojení různých vzdělávacích oblastí, které upravuje Rámcový vzdělávací program (RVP PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, 2017).

³ Vzdělávací systém – synonymum: vzdělávací soustava, pojem vzdělávací systém zahrnuje souhrn školství, do něhož patří veškeré vzdělávací instituce tzn. školy, školská zařízení apod.

Cílem je především rozvoj osobnosti dítěte dále osvojení sociálních a hygienických návyků a rozvoj v komunikační schopnosti na takové úrovni, aby bylo dítě schopné hladkého přechodu a následného fungování na základní škole. Výuka těchto oblastí je aplikována formou hry do každodenních činností v mateřské škole. Kromě výuky a her jsou dalšími aktivitami v mateřské škole také vycházky, stravování a odpočinek dětí. Mnoho mateřských škol nabízí také zájmové kroužky se specializací v různých oblastech jako například výuka cizího jazyka, keramika, výtvarná činnost apod.

Mateřské školy poskytují celodenní péči o dítě, ale pro děti, které nemají povinnou docházku je možné využít pouze dopolední docházky nebo docházky ve vybraných dnech. I přes to, že není docházka v prvních letech dítěte povinná využívá služeb mateřské školy zhruba 95 % dětí ve věku od 3 let. Dle PRŮCHY (2015) je hlavním důvodem především ukončení mateřské a rodičovské dovolené, která je nejčastěji čerpána do 3 roku dítěte.

Ve většině mateřských škol se uplatňuje tzv. Školský model neboli rozdělení dětí do tříd podle jejich věku stejně tak jako na základních školách. Na některých mateřských školách jsou vytvořené i třídy integrované do nichž dochází děti se speciálními vzdělávacími potřebami (PRŮCHA, 2015).

Povinná školní docházka a její odklad

Základní škola je ucelenou institucí, která se zabývá primárním a nižším sekundárních sektorem vzdělání, které je v České republice povinné po dobu 9 školních roků. Nejdéle však může žák navštěvovat základní školu do 17 let. Povinná školní docházka platí stejně jako u předškolní povinné docházky pro občany České republiky, pro občany jiného členského státu EU i pro ostatní cizince, kteří se pohybují na území České republiky déle než 90 dnů. Dále se vztahuje na účastníky řízení o udělení mezinárodní ochrany. Žák je povinen navštěvovat základní školu od 6 roku následující školní rok, pokud mu není povolen odklad.

Zákonný zástupce má možnost písemnou žádostí požádat o odklad povinné školní docházky, pokud není dítě dostatečně duševně nebo tělesně vyspělé. Tato žádost se předkládá řediteli v době zápisu do 1. tříd společně s doporučujícím posouzením od příslušného školského zařízení a odborného lékaře nebo psychologa. V takovém

případě odloží ředitel povinnou školní docházku o jeden školní rok. Povinnou školní docházku lze odložit maximálně do školního roku, v němž dovrší dítě 8 roku.

Povinnou školní docházku lze odložit stejným způsobem i v průběhu školního roku, pokud se u dítěte projeví značná duševní nebo tělesná nevypělost, která zabraňuje plnění povinné školní docházky (ŠKOLSKÝ ZÁKON, 2004).

2.4.2. Primární a sekundární vzdělání

KREBS (2007, s. 441) uvádí: „*Základní vzdělání v České republice je rozděleno na 2 stupně. První stupeň je pětiletý a po jeho absolvování se mohou žáci rozhodnout pro studium na víceletých gymnáziích nebo pokračovat na 2. stupni základní školy, který je 4-letý.*“ Talentovaní žáci mají možnost pokračovat ve studiu na konzervatořích. Základní škola je rozdělená na první a druhý stupeň základního vzdělání, přičemž dohromady tvoří 9 ročníků. První stupeň tvoří první až pátý ročník a druhý stupeň je tvořen šestým až devátým ročníkem. Každý stupeň základního vzdělání upravuje Rámcový vzdělávací program pro základní školy.

První stupeň představuje velmi významný posun z hlediska vzdělávacího vývoje žáků. Rozvíjí se zde vytváření základní gramotnosti a základní dovednosti, který je čtení, psaní a počítání. Dále je nedílnou součástí rozvoj základních postojů ve společnosti a vědomostí o světě.

První ročník základního vzdělání usnadňuje dítěti přechod z předškolního vzdělání v mateřské škole do systematického vzdělávání, které je založeno na poznávání a pomocí odpovídajících metod motivuje žáky k dalšímu budoucímu učení.

Úspěšné dokončení prvního stupně tvoří základní pilíř pro absolvování druhého stupně, kde se rozšiřují vzdělávací oblasti vzdělání na další důležité předměty.

RVP PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ (2016 s.10) stanovuje hlavní cíl vzdělávání: „*Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti.*“

Splnění klíčových kompetencí je považováno za cíl základního vzdělání. Klíčové kompetence jsou tvořené vzdělávacími oblastmi, které se rozdělují na určité vzdělávací obory, které se navzájem různými způsoby prolínají.

Z RVP vyplývá 9 vzdělávacích oblastí:

1. Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a cizí jazyk)
2. Matematika a její aplikace
3. Informační a komunikační technologie
4. Člověk a jeho svět
5. Člověk a společnost (Dějepis, občanská nauka)
6. Člověk a příroda (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)
7. Umění a kultura (Hudební výchova, Výtvarná výchova)
8. Člověk a zdraví (Tělesná výchova)
9. Člověk a práce

Škola má za úkol rozdělit obsah vzdělávacích oblastí do vyučovacích předmětů takovým způsobem, aby docházelo k rozvoji klíčových kompetencí a následných očekávaných výstupů žáků.

Zde je výčet vyučovacích předmětů na 1.stupni základních škol:

- Český jazyk
- Cizí jazyk
- Matematika
- Prvouka
- Přírodověda
- Vlastivěda
- Hudební výchova
- Tělesná výchova
- Výtvarná výchova
- Pracovní činnost

Každá vzdělávací oblast má dle školského zákona určenou minimální a maximální dotaci hodin. Toto časové rozhraní je platné a nesmí být porušeno. Školský zákon uvádí

pro 1. a 2. ročník 22 hodin týdně a pro 3. až 5. ročník 26 hodin týdně. Největší důležitost je připisována mateřskému jazyku, na který je vymezeno nejvíce vyučovacích hodin oproti ostatním předmětům.

Vyučování od prvního až do třetího ročníku vede obvykle jeden třídní učitel. Ve čtvrtém a pátém ročníku vede vyučování zpravidla více učitelů, a to především předměty jakými je tělesná, hudební nebo výtvarná výchova, na které je potřeba zvláštní specializace.

V příloze č. 2 je k náhledu pro příklad učební plán prvního stupně na základní škole.

Po úspěšném ukončení 1. stupně, tedy 5. ročníkem žák automaticky přestupuje na druhý stupeň, který začíná 6. ročníkem.

Před nástupem na 2. stupeň je možnost nižšího sekundárního vzdělání na víceletých gymnáziích nebo na konzervatořích.

Zde je výčet vyučovacích předmětů na druhém stupni základní školy:

- Český jazyk a literatura
- Cizí jazyk
- Další cizí jazyk
- Matematika
- Informační a komunikační technologie
- Dějepis
- Výchova k občanství
- Fyzika
- Přírodopis
- Zeměpis
- Hudební výchova
- Výtvarná výchova
- Výchova ke zdraví
- Tělesná výchova

Druhý stupeň si klade za cíl poskytnout nejkvalitnější základ všeobecného vzdělání tak, aby byl žák připraven do budoucího studijního období. Pro druhý stupeň je typický rozšířením dalších předmětů, které vymezuje rámcový vzdělávací program.

Minimální dotace hodin pro 6. až 7. ročník činní 28 hodin týdně a pro 8. až 9. ročníky 30 hodin týdně.

Úspěšným absolvováním posledního, tedy 9. ročníku je ukončená povinná školní docházka. Podmínkou k uzavření povinné školní docházky je vysvědčení z 9. případně 10. ročníku (RVP PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, 2017).

Školní rok

Školní rok začíná pro žáka 1. září a končí 31. června následujícího kalendářního roku. V průběhu školního roku jsou podzimní, vánoční, pololetní, jarní a letní prázdniny. Ředitel má právo dle školského zákona vyhlásit během školního roku 5 volných dnů, a to zejména z technických nebo organizačních důvodů. Vyučování se koná během pracovního týdne, a to od pondělí do pátku (ŠKOLSKÝ ZÁKON, 2004).

Hodnocení

Na rozdíl od mateřských škol, na základních školách se žáci individuálně hodnotí v průběhu školního roku známkami v pětibodové stupnici od 1 do 5, přičemž 1 značí nejlepší výsledek a 5 ten nejhorší.

Každé pololetí obdrží každý žák také vysvědčení nebo jeho výpis. Hodnocení je vyjádřeno buď slovní nebo číselnou formou nebo kombinací obou možností. Pokud se stane, že žák během pololetního vysvědčení obdrží z nějakého předmětu 5, není povinen předmět opakovat. Pokud se tak stane při závěrečném vysvědčení, je nutné si během prázdnin předmět opravit před komisí nebo je žák nucen daný ročník opakovat. Žák má právo opakovat ročník pouze jednou na obou stupních. (ŠKOLSKÝ ZÁKON, 2004).

Přestávky

Přestávky během vyučování jsou stanoveny školským zákonem. Jednotlivé vyučovací hodiny jsou rozdělené přestávkami, které musí být minimálně desetiminutové. Během dopoledního vyučování (zpravidla po druhé hodině) je doba přestávky nejméně

patnáctiminutová. Během této přestávky bývají žáci puštěni mimo třídu např. na chodbu, na dvůr nebo do jiných prostor školy, aby načerpali další síly na následující zbytek vyučovacího dne (ŠKOLSKÝ ZÁKON, 2004).

2.4.3. Vyšší sekundární vzdělání

Každý žák, který úspěšně ukončí devátý ročník základního vzdělání a skončí povinnou školní docházku má možnost studovat vyšší sekundární vzdělání zakončené maturitním vysvědčením nebo výučním listem.

Vyšším sekundárním vzděláváním neboli středním vzděláním rozumíme typ evropské klasifikace, který se řadí do ISCED 3. Střední vzdělání nezasahuje do povinné školní docházky, mimo gymnázia a konzervatoře na nichž je možné studovat i nižší sekundární vzdělání, které je povinné. Ačkoliv střední vzdělání není povinné navštěvuje ho na českém území zhruba 96 % studentů.

Cílem vyššího sekundárního vzdělání je připravit studenty na terciální nebo postsekundární vzdělání nebo je připravit na vstup do profesního prostředí (PRŮCHA, 2015).

Dalo by se říci, že dnešní „vzdělávací trh“ nabízí absolventům základního vzdělání nepřehledné množství oborů.

Pro přijetí na vyšší sekundární vzdělání je zapotřebí poddat si přihlášku na daný obor, která musí být podaná budoucím absolventem po pololetním vysvědčení v konečném ročníku základní školy. Budoucí absolvent si může poddat na nejvýš dvě přihlášky na různé obory bez ohledu na to, jestli jsou obory vyučované na jedné stejné škole, přičemž za každou poddanou přihlášku zaplatí administrativní poplatek cca 500,- Kč. Většina středních odborných škol požaduje přiložit k přihlášce i kopie vysvědčení z 8. ročníku a z pololetního vysvědčení z 9. ročníku. Některé obory vyžadují například i lékařské vyšetření, potvrzení o způsobilosti nebo školní individuální posudek žáka. Dalším krokem před nástupem na další studium jsou přijímací zkoušky, které jsou v kompetenci dané střední školy. Každá škola si samostatně určuje průběh přijímacího řízení. Některé školy rozhodují o přijetí studenta na základě výsledků z vysvědčení ze základní školy, některé školy rozhodují o přijetí písemnými zkouškami

a některým školám. Na umělecké nebo sportovně zaměřené školy je zapotřebí splnit talentové zkoušky.

Po nástupu na střední vzdělání se obvykle změní pojmenování z žáka na studenta (EURYDICE, 2003).

Školní rok

Průběh školního roku je identický jako na základních školách. Je zde rozdíl ve formě studia, kdy je možné studium denní nebo dálkové. Vyučování se koná ve dnech od pondělí do pátku (ŠKOLSKÝ ZÁKON, 2004).

Hodnocení

Klasifikace studentů má identickou formu jako klasifikace na základní škole.

V České republice rozlišujeme tyto úrovně středního vzdělání:

Střední vzdělání odborné zakončené závěrečnou zkouškou

Studium je v době od jednoho do dvou let zakončené závěrečnou zkouškou a je využíváno převážně studenty se speciálními vzdělávacími potřebami (MŠMT, ©2013-2017).

Středoškolské profesní vzdělání a učební obory – střední odborná učiliště

Na středních odborných učilištích se nachází převážně obory, které jsou zakončené výučním listem, kde délka studia trvá dva až tři roky. Po uplynulé době studia student skládá závěrečnou zkoušku na základě, které je vydán výuční list. Mimo výuční list získá student také vysvědčení ze závěrečné zkoušky. Je zde ale i možnost studovat maturitní obory, popřípadě po získání výučního listu je možné pokračovat na tzv. nástavbové studium po dobu dvou let, které je zakončené maturitní zkouškou. V poslední době se vyskytují i na odborných učilištích v malé míře obory trvající 4 roky, které jsou ukončené maturitní zkouškou. Obory na odborných učilištích jsou zaměřené převážně na výkon kvalifikačních profesí, které jsou zaměřené převážně na manuální práci. Výuka je zde zaměřená převážně na praxi, aby byli studenti připraveni na přímý vstup na pracovní trh (MŠMT, ©2009).

Středoškolské všeobecné vzdělání – gymnázium

Jak již z názvu vyplívá gymnázium představuje studium všeobecného vzdělání, které má za hlavní cíl připravit studenty na budoucí terciální a postterciální vzdělání. Studium trvá 4 školní roky a je zakončené maturitní zkouškou.

Dle RMP je stanoveno 8 vzdělávacích oblastí, přičemž každá oblast je aplikována do jednoho či více vyučovacích předmětů:

- 1) Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk)
- 2) Matematika a její aplikace
- 3) Člověk a příroda (Fyzika, Chemie, Biografie, Geografie, Geologie)
- 4) Člověk a společnost (Občanský a společenskovední základ, Dějepis, Geografie)
- 5) Člověk a svět práce
- 6) Umění a kultura (Hudební obor, Výtvarný obor)
- 7) Člověk a zdraví (Tělesná výchova, Výchova ke zdraví)
- 8) Informatika a informační a komunikační technologie

Jak je z výčtu vzdělávacích oblastí zřejmé, na gymnáziu jde skutečně o studium všeobecných oblastí bez jakéhokoliv odborného zaměření. Existuje ale řada gymnázií se sportovním, jazykovým nebo uměleckým zaměřením (RVP PRO GYMNÁZIA, 2017).

Dále rozlišujeme členění gymnázií dle doby studia na:

- čtyřleté gymnázium – na studium se nastupuje po ukončení 9.ročníku základní školy
- šestileté gymnázium – na studium se nastupuje po ukončení 7.ročníku základní školy
- osmileté gymnázium – na studium se nastupuje po ukončení prvního stupně základní školy. První čtyři roky jsou obdobou druhého stupně na základní škole, přičemž na gymnáziu se tato doba nazývá nižší gymnázium. Po ukončení nižšího gymnázia, kdy je ukončená i povinná školní se může student rozhodnout, zda bude pokračovat na vyšší gymnázium nebo, jestli zvolí jiný typ střední školy (ŠKOLSKÝ ZÁKON, 2004)

Střední odborné školy

Vzdělání na středních odborných školách je zaměřeno na odborné vzdělání v konkrétních studijních oborech jako příprava na náročnější kvalifikovanější profese. Studijní obory jsou podle zaměření vyučovány na jednotlivých odborných školách jako například středních průmyslových, zdravotnických, zemědělských, uměleckých, pedagogických, hotelových školách nebo na obchodních akademiích a dalších odborných středních škol.

Obsah vzdělání je určen jako u každého typu vzdělání Rámcovým vzdělávacím programem pro jednotlivé studijní obory. Každý studijní obor má dle RMP společné vzdělávací oblasti a dále oblasti dle specializace konkrétních studijních oborů.

Studium je na dobu čtyř let a je zakončené maturitní zkouškou. Úspěšný maturant se pak může rozhodnout, zdali zvolí vstup na trh práce nebo bude pokračovat dalším studiem na vysokých nebo vyšších odborných školách (RPV PRO STŘEDNÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ, 2017).

Konzervatoř

Vzdělání na konzervatoři je zaměřené na nevýtvarné umělecké vzdělání. Jedná se o vzdělání v oblasti hudby, zpěvu, tance a hudebně dramatického umění.

Dle školského zákona vzdělání v konzervatoři rozvíjí znalosti, dovednosti a další schopnosti žáka získané v základním a v základním uměleckém vzdělání, poskytuje všeobecné vzdělání a připravuje žáky pro výkon náročných uměleckých nebo uměleckých a umělecko-pedagogických činností v oborech hudba, tanec, zpěv a hudebně dramatické umění. Studium je možné ukončit dle doby studia absolutoriem⁴, maturitní zkouškou nebo vyšším odborným vzděláním (MŠMT, ©2013-2017).

⁴ Závěrečná zkouška v konzervatoři a na některých vyšších odborných školách.

2.4.4. Terciální vzdělání

Terciální vzdělávání navazuje na střední vzdělávání a je možné ho uskutečnit pouze po úspěšném vykonání maturitní zkoušky. Škola, jenž poskytuje terciální vzdělání může požadovat další podmínky pro přijetí týkající se určitých znalostí, které student plně během přijímacího řízení.

Z hlediska klasifikace ISCED je terciální vzdělávání rozděleno na dva sektory.

PRŮCHA (2000, s. 141) uvádí ve své knize rozdíly těchto úrovní:

- „Úroveň ISCED 5, označovaná jako **první stupeň terciárního vzdělávání**, ne – směřující přímo k vědecké kvalifikaci: zahrnuje zejména programy bakalářského a magisterského studia, vzdělávání na vyšších odborných školách aj.
- Úroveň ISCED 6, označovaná jako **druhý stupeň terciárního vzdělávání**, směřující k vědecké kvalifikaci: zahrnuje doktorské studijní programy, resp. vědeckou přípravu.“

Na území České republiky se nachází terciální vzdělání univerzitní a neuniverzitní. Vysoká škola neuniverzitního typu poskytuje převážně bakalářské obory. Vysoké školy univerzitní poskytují bakalářské, magisterské a doktorské programy. Rozdíl mezi univerzitními a neuniverzitními vysokými školami je ten, že neuniverzitní vysoké školy se nečlení na jednotlivé fakulty (PRŮCHA, 2000).

Vyšší odborné školy

Studium na odborných vysokých školách trvá zpravidla tři roky a je zakončeno absolutoriem. Vyšší odborná škola není typem vysoké školy, ale je jí svým charakteristickým rysem velmi blízká. Školní rok je jako u vysoké školy rozdělen na zimní a letní období, přičemž doba mezi nimi je vyhrazená pro tzv. zkuškové období, kdy student plní jednotlivé zápočty a zkoušky z daných předmětů pro získání určitého počtu kreditů stejně jako je tomu na vysokých školách. Rozdílným prvkem mezi vyšší školou a vyšší odbornou školou je v praktické části studia, na kterou se klade na vyšší škole významný důraz, jelikož tento typ vzdělání se zaměřuje na praktickou přípravu pro výkon povolání, které nevyžaduje

vysokoškolský diplom. Úspěšným ukončením absolutoria získá student právo na používání označení diplomovaný specialista zkrat. DiS., což je neakademický titul (ŠKOLSKÝ ZÁKON, 2004).

Vysoká škola

Vysoká škola nabízí bakalářské, magisterské, doktorské programy a programy celoživotního vzdělávání a je zároveň jedinou oprávněnou institucí, na které lze získat akademický titul. Kromě vzdělávací činnosti se na půdě vysokých škol uskutečňují také výzkumy. Vysoká škola neboli univerzita je rozčleněná na více fakult, které se dále dle zaměření dělí na katedry a na ústavy. Pedagogové, ostatní zaměstnanci univerzity i studenti tvoří tzv. akademickou obci. V současnosti se na území České republiky nachází 26 veřejných vysokých škol. Státními vysokými školami je pouze policejní a vojenské. Je zde i řada soukromých vysokých škol a zahraničních vysokých škol, které mají sídlo na území České republiky.

Studium je formě prezenční, distanční nebo v kombinované formě studia (MATĚJŮ, 2009).

Školní rok

Školní rok začíná zpravidla začátkem října a je rozdělen do dvou částí, které jsou nazývané zimní a letní semestr. Semestry mezi sebou rozděluje tzv. zkouškové období, kdy student plní jednotlivé zápočty a zkoušky a sbírá kredity, které jsou nutné pro pokračování ve studiu (ZÁKON O VYSOKÝCH ŠKOLÁCH, 1998).

Hodnocení

V průběhu zkouškového období studenti plní své povinnosti na základě splnění zapsaných předmětů. Hodnocení v průběhu terciálního vzdělání již není dle klasifikace od 1 do 5, nýbrž je zpravidla dle standardní klasifikační stupnice ECTS A-F, přičemž A (1) – výborně je na stupnici nejlepší hodnocení, dále B (1,5) – velmi dobře, C (2) – dobře, D (2,5) – uspokojivě, E (3) – vyhovující, F (4) – nevyhovující. Některé vysoké školy používají starší číselnou stupnici: 1 – výborně, 2 – velmi dobře, 3 – dobře, 4 – nevyhovující. Zápočty jsou zpravidla hodnoceny jako Splnil, či Nesplnil (ZÁKON O VYSOKÝCH ŠKOLÁCH, 1998).

Studijní programy, které je možné studovat v průběhu terciálního vzdělávání:

Bakalářský studijní program

Bakalářské studium probíhá zpravidla v rozmezí tří až čtyř let a zaměřuje se na přípravu k výkonu povolání a ke studiu na navazující studijní program. Úspěšné ukončení bakalářského studijního programu je podmíněno splněním státní závěrečné zkoušky a obhájením bakalářské práce. Absolvent poté získá akademický titul bakalář Bc. (ZÁKON O VYSOKÝCH ŠKOLÁCH, 1998).

Magisterský studijní program

Pokud magisterský studijní program navazuje na bakalářský studijní program doba studia trvá jeden až tři roky, v případě, že nenavazuje trvá zpravidla čtyři až šest let. Čtyřleté obory jsou typické pro umělecké obory, šestileté potom u lékařských oborů. Tento program se zaměřuje na získávání poznatků především z oblasti vědy výzkumu a vývoje. Úspěšné studium je zakončené státní závěrečnou zkouškou a obhajobou diplomové práce. U lékařských oborů je studium ukončené obhajobou rigorózní práce a státní rigorózní zkouškou, která představuje získání tzv. malého doktorátu, i přesto se ale stále jedná o magisterský stupeň vzdělání.

Úspěšný absolvent pak získá akademický titul dle příslušného oboru, nejčastěji titul Mgr. (magistr) a Ing. (inženýr), dále pak Ing. arch. (inženýr architekt), MUDr. (doktor medicíny). V rámci vykonání rigorózní zkoušky získá absolvent akademický titul například JUDr. (doktor práv), PhDr. (doktor filozofie), MDDr. (doktor zubního lékařství) atd. (ZÁKON O VYSOKÝCH ŠKOLÁCH, 1998).

Doktorský studijní program

Během tohoto programu je student odkázán na samostatnou tvůrčí činnost v oblasti výzkumu a vývoje. Standartní doba studia je v rozmezí od tří do čtyř let a probíhá formou individuálního studijního plánu jež vede příslušný školitel. Úspěšné studium je zakončené státní doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce. Absolvent pak získá akademický titul doktor Ph.D. a tituly získané v rámci magisterského studijního programu za předpokladu, že absolvent splní rigorózní zkoušku (ZÁKON O VYSOKÝCH ŠKOLÁCH, 1998).

3. Italský vzdělávací systém

Itálie je stát, který se nachází v jižní Evropě. Rozkládá se na Apeninském poloostrově, Sicílii, Sardinii a na dalších přilehlých ostrovech. Na území státu se nachází dva samostatné státy, kterými jsou Vatikán a San Marino (ŠPIČKA, 2006).

Celková rozloha činí 301 225 km². Počet obyvatel, jež mají trvalé bydliště na území Itálie činí k roku 2016 celkový počet 60 576 000 obyvatel, z čehož cca 5 milionů obyvatel tvoří cizinci. Z celkové počtu obyvatel tvoří 23 % populace lidé starší 65let (ISTAT, 2017).

Itálie se pyšní bohatou historií a nese prvenství v největším počtu památek UNESCO, jejichž počet je neuvěřitelných 47. I přes bohatou historii se sjednocení země povedlo až v roce 1861. Do dnes je značný ekonomický rozdíl mezi jihem a severem země, přičemž severní průmyslová část Itálie má podstatně vyšší životní úroveň. Itálie byla jedním ze zakládajících členů EU (ŠPIČKA, 2006).

Počátky vzdělanosti se objevují již v době starověkého Říma, které se člení na tři historická období, přičemž každé období bylo ve své výchově a vzdělanosti zaměřené na rozdílné prvky. Během prvního rodového období Říma, byli muži vedeni k vojenské výchově s jistými politickými prvky. Druhé republikánské období Říma bylo ovlivněno antickým Řeckem, kdy se objevují první soukromé rétorické školy, kam jsou do majetnějších rodin zváni k výuce učitelé. Později se objevují i veřejné školy. Hlavním cílem výuky bylo čtení, psaní a počítání. Ke konci republikánského období je zvýšený důraz na rozvoj jazyka.

První záblesky o vytvoření vysokoškolských institucí, jsou mapovány již za doby vlády císaře Konstantina, jehož cílem bylo, aby byla tehdejší Konstantinopolis centrem vzdělání. Poté co bylo díky císaři Konstantinovi vyhlášené křesťanství za státní náboženství se začal jeho vliv objevovat i ve školství.

Během středověku se školy členily na církevní a světské. Ty se postupem času od sebe navzájem distancovaly a obě skupiny škol si prosazovaly své vlastní zájmy. Církevní školy získaly značný ohlas a během staletí držela církev pod dohledem i světské školy (GECHELE, 2014).

Významný rozvoj školství, které obohatilo celou Evropu je založení prvních univerzit. První významnou univerzitou je univerzita v Bologni založená roku 1088. Během 17. století slábné vliv církve na školství a přichází zájem o vědecké bádání a celkovou modernizaci, která je vedena silou humanismu a renesancí. Na školách jsou zavedené nové vědní obory, například zeměpis, fyzika a chemie.

Roku 1859 byl zaveden na popud ministra školství království Sardinie Gabriem Casatim, tzv. zákon Casati, který se významně zasloužil o modernizaci italské školské soustavy, a to především zavedením povinné školní docházky na celém území Itálie zcela zdarma. Některé oblasti již měly povinnou školní docházku zavedenou dříve. V tomto období je snaha o zřizování předškolních zařízení. Dále zákon posiloval střední školství a zřizuje na území lycea, technické školy (scuola tecnica) a technický institut (istituto tecnico). Bohužel zákon neupravoval sankci pro rodiče, kteří své děti na místo do škol posílali za prací na pole. Negramotnost na konci 80. let se týkala 74% mužů a 84% žen (ŠKODA, 1900).

O významný posun školství se zasloužil tehdejší ministr školství, bývalý rektor univerzity v Turíně Michele Coppino, díky němuž se zavedl v roce 1877 zákon Coppino. Tento zákon určil trvání základní školy po dobu 5 let, z čehož byly první tři roky povinné. Dále určoval sankce, pro rodiče dětí, kteří se tímto zákon neřídili.

Začátek devadesátých let přinesl první pozitivní výsledky v boji proti negramotnosti. Zřídily se tzv. „corsi popolari“ a „corsi integrativi“, které navazovaly na první 4 roky základní školy a tvořily tak 5. a 6.ročník. Povinná školní docházka se tedy prodloužila do 12 let dítěte.

Za vlády Mussoliniho, hnula školstvím reforma Gentile z roku 1923. Mussolini jí tehdy prohlásil za „nejvíce fašistickou ze všech ostatních reforem“. Tato reforma vešla v platnost bez toho, aniž by prošla sebemenší parlamentní změnou. Zasloužil se o ní filosof a tehdejší ministr školství Giovanni Gentile, který prosadil náboženství jako hlavní nauku na základních školách, protože věřil, že náboženské znalosti představují největší intelektuální úspěch lidových vrstev. Byl ale přesvědčen, že k vytvoření vůdčího elitního národa je zapotřebí také studium filosofie, proto se v oné době začala tato disciplína vyučovat i na středních a vysokých školách na místě

studia náboženství. Povinná školní docházka se prodloužila na 14 let. Začínají se také zřizovat zvláštní školy pro žáky se zdravotním postižením a dívčí školy. Během meziválečného období přinesla reforma základním školám také nové osnovy a přijímací zkoušky pro všechny druhy středních škol. Střední školy byly rozdělené do pěti typů vzdělávacích programů. Nejvýznamnější střední školou bylo gymnázium (*liceo*), které umožňovalo absolventovi pokračovat ve studiu na vysoké škole. Dalšími středními školami byly odborné školy (*istituto tecnico*), pokračovací školy (*scuola complementare*) pro získání základní odborné kvalifikace, dále učitelské ústavy a dívčí doplňovací školy.

Během války byla Sicílie osvobozena již v roce 1943. Spojenecké vlády si uvědomovaly vážnost fašistických zásahů do školství, a proto nasadily do čela jakési komise amerického pedagoga Washburneho pro přezkoumání školních osnov. Již rok poté, byl zřízen nový výbor pro vytvoření nových školských osnov. Metodika podle Washburneho byla značně pokroková a nesla se v moderním duchu s vytlačení náboženství což bylo silně v rozporu s katolíky. Do výboru byl tedy přijat zástupce della chiesa pro obhajobu a ochranu katolických zájmů, jelikož křesťanství představovalo v italské společnosti tak silnou roli, že nemohlo být žádným způsobem přehlíženo (ŠKODA,1900).

V roce 1945 byly aplikované nové školní osnovy dle ideologie Johna Deweyho, jehož Washburne následoval. O deset let později byly zavedené nové školní osnovy dle teorie Jeana Piageta (KRATOCHVÍL, 2006).

Od roku 1960-1970 se uskutečnily další významné reformy pro italské školství. Byla ustanovená jednotná střední škola a státní mateřská škola. Díky významným studentským hnutím došlo k liberalizaci výběru vysoké školy. Do této doby byli studenti limitováni výběrem oborů, které mohli studovat v důsledku jejich předchozího vzdělání. Pouze studenti klasického gymnázia měli možnost volného výběru vysokých škol. Dále došlo ke zřízení maturitní zkoušky, která se skládala ze dvou písemných zkoušek a jedné ústní zkoušky, týkající se daného oboru. Tento typ zkoušky se aplikoval až do roku 1998, poté jej nahradila státní zkouška (*esame di stato*) (EDUCAZIONE, SCUOLA, ©2016).

Osmdesátá a devadesátá léta přináší zvýšení propadnutí žáků a následných reparátů, což vede k důsledku předčasného ukončení školní docházky. Nicméně stále dochází k řadě vzdělávacích inovací a posunům zejména v oblasti středního a vyššího vzdělání.

Po roce 2000 došlo k revizi státních zkoušek, ke zvýšení povinné školní docházky do 16roku, zatímco dříve bylo pouze právo na vzdělání do 16let. V důsledku snižování hospodářských výdajů došlo v oblasti vzdělání ke snížení počtu pedagogů (BERTONELLI, RODAGO, 2003).

Vzdělávací reformy od poloviny dvacátého století posunuly italské školství velmi radikálně a ačkoliv před 100 lety byla míra analfabetismu téměř na 90%. Dnes je míra negramotnosti takřka nulová. Ženy i muži mohou svobodně studovat bez jakékoliv výjimky nebo omezení.

3.1. Orgány vzdělávací soustavy IT

Vzdělávací systém drží pevně z legislativního hlediska primárně ve svých rukou stát, jehož hlavní zákon představuje Ústava.

Samotné vytváření vzdělávací politiky a jejího řízení spadá pod úkol Ministerstva školství, univerzity a výzkumu (*Ministero dell'istruzione, dell'università e della ricerca*), které je považováno za ústřední orgán italského školství. Ministerstvo se rozděluje na tři samostatné odbory. První odbor se zabývá všeobecným vzdělávacím systémem, druhý odbor se specializuje na oblast vysokoškolského systému a výzkumu. Třetí odbor je oddělením pro plánování a řízení lidských zdrojů a řízení finančních prostředků. Regionální správu ve školství vykonávají příslušné orgány jednotlivých regionů.

Ministerstvo nese zodpovědnost za všechny instituce, jež se zabývají školstvím. Mezi hlavní kompetence ministerstva obecně patří řízení a regulace státních i soukromých vzdělávacích institucí. Hlavní správa MIUR vytváří vzdělávací politiku, která je poté prováděna a řízena prostřednictvím regionálních školských odborů, úřady územních oblastí a jednotlivými školami. Mezi prvky vzdělávací politiky patří stanovení obecných vzdělávacích standardů, úrovní institucí poskytující vzdělávací služby a definování základních principů vzdělání.

Pod kontrolu MIUR spadá mnoho organizací např. Národní institut pro dokumentaci, inovace a výzkum vzdělání (*Istituto Nazionale di Documentazione, Innovazione e Ricerca Educativa*, zkr. *Indire*) nebo Národní institut pro hodnocení systému vzdělávání a odborné přípravy (*Istituto nazionale per la valutazione del sistema educativo di istruzione e formazione*, zkr. *INVALSI*) (MIUR, © 2009).

3.2. Hodnocení a kontrola vzdělávacích institucí

Hodnotící postup vzdělávacích institucí se realizuje prostřednictvím několika postupů. Prvním postupem je sebehodnocení vzdělávacích institucí, které je založené na analýze svých služeb, a to na základě poskytnutých dat Ministerstvem školství a dalších organizacích specializovaných na sběr a hodnocení dat vzdělávacího systému.

Druhý postup představuje vnější hodnocení, které je součástí Národního hodnotícího systému (*sistema nazionale di valutazione*). Školy hodnotí odborné skupiny zvané, skupina vnějšího hodnocení (*nuclei di valutazione esterna*). Tato skupina se skládá ze tří členů, přičemž jeden ze členů je technický manažer ministerstva školství, druhý člen skupiny je školský odborník (nejčastěji ředitel, docent) a třetí člen je specializován na oblast sociálního výzkumu. Hodnocení se zaměřuje na zlepšení celkové vzdělávací oblasti, která zahrnuje zvýšení dosažené úrovně vzdělání, zvýšení kvality vzdělání a inovaci vzdělávacího prostředí. Výsledky hodnocení by měly školu stimulovat ke změnám pro zlepšení daných oblastí.

Další postup, který se podílí na hodnocení vzdělávacího systému je sociální *reporting* vzdělávacích institucí, který si klade primárně za cíl publikace a šíření dosažených výsledků v rámci srovnatelných údajů (INVALSI, ©2016).

3.3. Systém vzdělávacích programů

Školní vzdělávací programy na všech vzdělávacích úrovních jsou upraveny dle vzdělávacího program nazvaného: Národní pokyny pro vzdělávací programy (*Indicazioni Nazionali per il curricolo*). Tento program představuje závazný kurikulární dokument pro školská zařízení a je nadřazený školním vzdělávacím programům. Stanovuje a vymezuje povinné vzdělávací oblasti společně s jejich obsahy a prostředky,

dále stanovuje principy a cíle vzdělání. Národní pokyny pro vzdělávací programy jsou vydávané MIUR (INDICAZIONI NAZIONALI, 2012).

3.4. Rozdělení dle sektorů

3.4.1. Istruzione preprimaria – Preprimární vzdělání

Na území Itálie poskytují předškolní vzdělání instituce zřízené státem, soukromými, církevními nebo jinými příslušnými organizacemi.

Mateřské školy (*scuola materna*) jsou součástí vzdělávacího systému a jsou regulované obecnými pravidly stanovenými ministerstvem školství. Mateřské školy zajišťují předškolní vzdělání dětem od tří do šesti let. Pro děti mladší tří let jsou zřízeny jesle (*asilo nido*), které nepatří do sektoru vzdělávacího systému.

Docházka do předškolních institucí není povinná a ve státních zařízeních bezplatná. Výběr mateřské školy není omezený, závisí tedy pouze na rodičích, jakou instituci zvolí a dále pak na kapacitě zařízení (AVON, 2009).

Předškolní vzdělání je charakterizováno především hrou a soužitím s ostatními dětmi. Cílem předškolního vzdělání je rozvíjení poznávacích, sociálních, fyzických a emocionálních schopností a zároveň rozvíjet preventivní zdravotní a hygienické návyky. Vzdělávací oblasti a jejich obsahy, prostředky a cíle stanovuje pro mateřské školy program nazývaný Národní pokyny pro vzdělání v mateřských a základních školách (*Indicazioni Nazionali per il curricolo della scuola dell'infanzia e del primo ciclo di istruzione*). Vzdělávací činnosti jsou zahrnuté do celodenních aktivit formou hry, včetně poledního stolování, které představuje také součást výchovných činností. Náboženská výchova je součástí výchovného modelu, ale je zcela dobrovolná. Časová dotace náboženské výchovy je hodina a půl týdně a záleží na rozhodnutí rodičů, zda bude jejich dítě náboženskou výchovu absolvovat. Pokud rodiče o toto vzdělání nemají zájem, je tento čas nahrazen jinou alternativní činností. Očekávaným výstupem předškolní výchovy je příprava dítěte na základní vzdělání (INDICAZIONI NAZIONALI, 2012).

Obecně platí, že jsou mateřské školy rozděleny do tří sektorů, které jsou rozděleny dle věkových skupin dětí. Vyskytují se ale i smíšené třídy, kdy je vzdělávací model

upraven tak, aby byl vyhovující pro všechny věkové skupiny, které se v dané třídě nachází.

Mateřské školy poskytují osmi hodinovou péči o dítě, přičemž může být tato doba pozměněna na základě požadavků rodin, například jen na pět dopoledních hodin (SCUOLA MATERNA, ©2017).

Povinná školní docházka a její odklad

Povinná školní docházka trvá po dobu 10let, a to v rozmezí od šesti do šestnácti let žáka a je rozdělená do dvou studijních cyklů.

Vzdělání je povinné pro všechny občany Itálie i pro ostatní cizince, kteří dovršili šesti let do 31. prosince před následujícím školním rokem. Možnost účasti povinné školní docházky před dovršením šesti let, je možné u dítěte, které dovršilo šestého roku do 30. dubna.

První cyklus povinné školní docházky představují základní školy a střední školy nižšího stupně.

Druhý cyklus vzdělávacího systému je realizován na středních školách druhého stupně, přičemž první dva roky spadají pod povinnou školní docházku.

Za úspěšné ukončení povinné školní docházky se považuje získání titulu studia sekundárního vzdělání nebo osvědčení o odborné způsobilosti (*conseguimento di un titolo di studio di scuola secondaria superiore o di una qualifica professionale*) trvající nejméně tři roky před dovršením 18roku žáka (EDIZIONI GIURIDICHE SIMONE, 2016).

V Itálii bylo před několika lety možné požádat o odklad povinné školní docházky, ale současně je toto téměř nemožné. Musí nastat opravdu závažné důvody, pramenící z vážné zdravotní příčiny, kterou je například sluchový handicap, aby bylo možné udělit dítěti odklad. Formální žádost o udělení ročního odkladu se předkládá řediteli společně se zprávou příslušného zdravotnického zařízení. Odklad může být posunutý pouze o jeden rok (PUBBLICA ISTRUZIONE, ©2017).

3.4.2. Istruzione primaria – Primární vzdělání

Primární vzdělání je realizované na základních školách, které představují první stupeň vzdělávacího cyklu (*primo ciclo di istruzione*), který tvoří část povinné školní docházky.

První stupeň povinného vzdělávacího cyklu má celkovou dobu trvání v podobě pěti školních roků a je navštěvován obvykle dětmi ve věku šesti až jedenácti let. Základní škola podporuje rozvoj osobnosti žáka a zároveň učí respektovat individuální rozdíly tak, aby byl žák schopen poklidného občanského soužití. Cílem je rozvíjení základních dovedností a znalostí a prohloubit míru gramotnosti (AVON, 2009).

Legislativní dekret č. 297/1994 §118 popisuje základní vzdělání takto:

„Základní škola se v rámci povinné školní docházky podílí na výchově člověka a občana dle zásad zakotvenými v Ústavě s respektem na individuální, sociální a kulturní rozdíly. Zabývá se rozvojem osobnosti dítěte a napomáhá mu k první kulturní gramotnosti.“⁵

Oblasti vzdělávacích předmětů včetně jejich obsahu, rozsahu a cílů jsou stanoveny programem nazývaným Národní pokyny pro vzdělávání v mateřských a základních školách (*Indicazioni Nazionali per il curricolo della scuola dell'infanzia e del primo ciclo di istruzione*).

Legislativa určuje dva modely počtu vyučovacích hodin za týden. První model se skládá z 24 vyučovacích hodin a druhý model ze 27 vyučovacích hodin. Maximální týdenní časová dotace může být 30 hodin, z čehož tvoří 27 hodin výuka povinných předmětů a 3 hodiny pro výuku nepovinných předmětů (INDICAZIONI NAZIONALI, 2012).

⁵ Decreto Legislativo 16 aprile 1994, n. 297: Testo Unico delle disposizioni legislative in materia di istruzione. In: Řím: MIUR, 1994, ročník 1994, číslo 297. Dostupné také z: http://www.edscuola.it/archivio/norme/decreti/dlvo297_94.html dostupné v originále leg. dekretu č. 297/1994 §118: *„La scuola elementare, nell'ambito dell'istruzione obbligatoria, concorre alla formazione dell' uomo e del cittadino secondo i principi sanciti dalla Costituzione e nel rispetto e nella valorizzazione delle diversità individuali, sociali e culturali. Essa si propone lo sviluppo della personalità del fanciullo promuovendone la prima Alfabetizzazione culturale.“* – (vlastní překlad autorky)

Nepovinné předměty slouží především k doučování jednotlivých předmětů, kterými jsou nejčastěji matematika nebo italský jazyk. Každá vzdělávací oblast má dle legislativy minimální a maximální dotaci hodin. Školní týden začíná v pondělí a končí v pátek nebo v sobotu, záleží na organizaci školy.

Zde je výčet vyučovacích předmětů na základní škole:

- Lingua italiana – italský jazyk
- Lingua inglese – anglický jazyk
- Storia – dějepis
- Geografia – zeměpis
- Matematica – matematika
- Scienze – vědní obory
- Tecnologia e informatica – technologie a informatika
- Musica – hudební výchova
- Arte – výtvarná výchova
- Attività motoria – tělesná výchova
- Religione cattolica/attività alternativa – náboženská výchova/alternativní výuka

Nejdůležitější předmět představuje mateřský jazyk, na který je po dobu celého základního vzdělání vypsána nejvyšší časová dotace.

Náboženská výuka je všestrannou výukou náboženství, nespécializuje se pouze na výuku křesťanství. Tato výuka je nepovinná, rozhodnutí závisí pouze na rodičích. V případě, že si rodiče žáka nepřejí náboženskou výuku, dojde k jejímu nahrazení jinou alternativou, která je v kompetenci školy. Výuka bývá nahrazená jiným vyučovacím předmětem nebo jsou žáci přesunuti na výuku do jiné třídy, kde si obvykle dodělávají úkoly nebo se zabývají výtvarnou aktivitou (INDICAZIONI NAZIONALI, 2017).

Na základních školách jsou vyučující pedagogové všestranní, tudíž mohou zpravidla vyučovat většinu vzdělávacích oblastí. Obvykle připadá jeden učitel na jednu třídu, eventuálně jsou doplněni pedagogové se zaměřením na cizí jazyk nebo na výuku náboženství.

V příloze č. 1 je pro příklad k náhledu učební plán prvních 5 školních let.

V Ústavě (2012) se ve článku 33 uvádí: „*Svoboda výuky je principem, jež ustanovila italská Ústava (dle článku 33), z které vyplývá svoboda výběru vyučovací metody učitelů. Výběr využití metod a didaktických materiálů musí odpovídat Národnímu plánu pro vzdělání, který musí být navržený v souladu se vzdělávacími cíli, které jsou stanovené pro různá studijní zaměření a stupňů vzdělání na mezinárodní úrovni.*“⁶

Žák postupuje na vyšší stupeň vzdělání automaticky po ukončení pátého roku základní školy.

Hodnocení

Žáci se hodnotí individuálně známkami v desetibodové stupnici od 1 do 10, přičemž známka 10 značí nejlepší výsledek.

Celkové vyhodnocení žákových schopností se uskutečňuje jednou za tři až čtyři měsíce ve formě hodnotícího individuálního dokumentu (*scheda individuale dell'alunno*), na kterém jsou zaznamenány výsledky z jednotlivých předmětů včetně výsledku chování žáka. Dokument je obvykle předán pedagogem do osobních rukou rodičům během soukromé vysvětlující konzultace.

Dle zákona 169/2008 art. 3 je nepřipuštění žáka do dalšího ročníku možné jen ve výjimečných případech (PUBBLICA ISTRUZIONE, ©2017).

Grembiule – stejnokroj

Povinnost nošení stejnokrojů není stanovená zákonem, ale v některých regionech je jejich nošení velmi obvyklé. Zavedení a užívání školních stejnokrojů závisí na rozhodnutí jednotlivých institucí. Tuto povinnost nejčastěji zavádí mateřské školy a základní školy prvního stupně (MIUR, ©2009).

⁶ Costituzione della Repubblica Italiana. In: Řím: Senato della Repubblica, 2012. Dostupné také z: <https://www.senato.it/documenti/repository/istituzione/costituzione.pdf> – dostupné v originále ústavy v čl. 33: “*La libertà d’insegnamento è un principio stabilito dalla Costituzione italiana (art.33), e da esso discende la libertà di scelta metodologica dei docenti. La scelta e l’utilizzazione dei metodi e dei materiali didattici deve essere coerente con il Pof della scuola che, a sua volta, deve essere progettato in coerenza con gli obiettivi educativi indicati per i vari indirizzi e livelli di studio a livello nazionale.*” (vlastní překlad autorky)

Přestávky

Počet přestávek ani jejich délka během vyučování nejsou stanoveny ani upraveny žádným zákonem ani jiným nařízením. Rozhodnutí délky a počtu přestávek záleží na organizaci školy. Zpravidla bývá v průběhu dopoledního vyučování jedna delší přestávka v rozmezí 10-15 minut na svačinu (INDIRE, ©2017).

Délka hodiny

Délka vyučovací hodiny jednoho předmětů trvá minimálně 60 minut, pokud jde o školní den, který se skládá ze 4 vyučovacích hodin. Ke snížení na 50-55 minut dochází v případě, že se školní den skládá z 5 a více vyučovacích hodin (INDIRE, © 2017).

Školní rok

Školní rok oficiálně začíná 1. září a končí 31. září následujícího školního roku. Konkrétní data ale záleží na rozhodnutí jednotlivých regionů. Volba začátku a konce vyučovacího školního roku se odráží především na lokaci školy, například pokud se škola nachází v přímořské oblasti, obvykle bývá začátek školního roku posunutý a vyučování započne až v polovině září. Školní rok musí mít ze zákona nejméně 200 školních dnů, čehož se musí regiony při svém rozhodnutí držet.

V průběhu školního roku, jsou oficiálně schválené vánoční, velikonoční a letní prázdniny. Ostatní prázdniny, jako např. karnevalové nebo jarní, jsou na rozhodnutí jednotlivých regionů. Během státních svátků jsou školy zavřené (MIUR, ©2009).

3.4.3. Istruzione secondaria di 1° grado – Sekundární vzdělání

Sekundární vzdělání je poskytováno na středních školách nižšího stupně (*Scuole secondarie di 1° grado*), které navazují na základní školy. Vzdělání na středních školách nižšího stupně je po dobu tří let a je povinné pro všechny občany Itálie tak pro cizince žijící na území Itálie. Obvykle je navštěvována žáky ve věku jedenácti až čtrnácti let. Na konci tohoto vzdělávacího cyklu je studium uzavřené státní závěrečnou zkouškou, jejíž úspěšné splnění umožňuje žákovi postup na vyšší stupeň střední školy.

Národní pokyny pro studijní plány na střední škole nižšího stupně (*Indicazioni nazionali per i Piani di studio personalizzati nella Scuola Secondaria di I° grado*) určují studijní plány, vzdělávací oblasti a cíle tohoto stupně vzdělání.

Střední škola nižšího stupně si klade za cíl rozvíjet u žáka schopnost samostudia a zvýšit znalosti a dovednosti. Na rozdíl od výuky na základní školách, kde jsou předané žákům základní znalosti na středních školách nižšího stupně, jde o podrobnější výuku vzdělávacích oblastí. Dalším cílem této fáze vzdělání je pomoci dětem najít jejich další volbu vzdělání a odbornou přípravu.

Počet vyučovacích hodin je 30 hodin během jednoho týdne, z čehož je 29 vyučovacích hodin plus jedna hodina na zefektivnění literárních předmětů (INDICAZIONI NAZIONALI, 2012).

Školní týden začíná stejně jako na základní škole od pondělí a končí v pátek nebo v sobotu.

Na střední škole nižšího stupně jsou vyučovány identické předměty jako na škole základní, pouze je výuka obohacena o další cizí jazyk. Vyučování vede více pedagogů se specifickými specializacemi k jednotlivým vzdělávacím oborům.

Za úspěšné ukončení prvního vzdělávacího cyklu se považuje splnění státní závěrečné zkoušky prvního vzdělávacího cyklu (*esame di stato del primo ciclo di studio*), která se koná poslední rok střední školy nižšího stupně.

Pro přípuštění k závěrečné zkoušce je zapotřebí splnění několika podmínek. Podmínkou je splnění tří čtvrtin roční docházky, obdržet poslední školní rok ze všech předmětů a z chování známku stejnou nebo vyšší, než je známka 6.

Státní závěrečná zkouška se skládá z písemné části, která je složená ze čtyř písemných zkoušek z jednotlivých předmětů, kterými jsou matematika, italský jazyk, vědní a technologické předměty a cizí jazyky. Kromě těchto čtyř písemných zkoušek je ještě jedna písemná celostátní zkouška. Dále pak ústní zkouška ze všech studovaných předmětů za poslední rok (AVON, 2009).

Hodnocení

Hodnocení má stejnou formu jako na základní škole, ale zatímco na základní škole bylo nepřipuštění žáka do dalšího ročníku velmi výjimečné tak na této úrovni vzdělání je nepřipuštění žáka do dalšího ročníku běžným postupem, v případě, že žák nesplní očekávané výstupy. Výsledné hodnocení záleží na známkách z předmětů a z chování, ale také je brán zřetel na docházku, která musí být splněna alespoň ze tří čtvrtin z celkové docházky.

Průběh studia na střední škole nižšího stupně je zakončen státní zkouškou (*esame di stato*), jejíž splnění opravňuje k postupu do dalšího stupně vzdělání (MIUR, ©2009).

3.4.4. Istruzione secondaria di 2° grado – Vyšší sekundární vzdělání

Druhý stupeň vzdělávacího cyklu (*secondo ciclo di istruzione*) je podmíněný úspěšným absolvováním státní závěrečné zkoušky z prvního vzdělávacího cyklu. Druhý cyklus vzdělání je realizován na středních školách vyššího stupně (*scuole superiore di 2° grado*). První dva roky studia jsou součástí povinné školní docházky. Tento cyklus vzdělání navštěvují studenti zpravidla ve věku od 14 do 19let.

Vyšší střední školy se rozdělují na gymnázia (*licei*), technické instituty (*istituti tecnici*), profesní instituty (*istituti professionali*) a kurzy pro vzdělání a odbornou přípravu (*percorsi di istruzione e formazione professionale*). Způsob studia je poskytován v prezenční nebo dálkové formě (*formazione a distanza*).

Percorsi di istruzione e formazione professionale – kurz pro vzdělání a odbornou přípravu

Odborná učiliště spadají do druhého stupně vzdělávacího cyklu a jsou zřizované a řízené jednotlivými regiony. Na rozdíl od ostatních typů středních škol poskytují studijní obory trvající pouze tři až čtyři roky.

Hlavním cílem je poskytnout studentovi odborné vzdělání včetně odborné kvalifikace v konkrétním oboru, aby byl absolvent připraven pro přímý vstup na trh práce.

Úspěšným ukončením třetího roku studia získá student osvědčení o odborné kvalifikaci (*qualifica professionale*). Pokud se student rozhodne pro čtvrtý ročník navazujícího studia získá po úspěšném ukončení výuční list (*attestato di tirocinio*). Studenti mají možnost postoupit i ke státní závěrečné zkoušce, jejíž splnění by znamenalo získání maturitního vysvědčení a možnost postoupit na terciální vzdělání. V takovém případě musí studenti navštěvovat i pátý ročník studia, který je specializovaný na přípravu ke státní závěrečné zkoušce (PUBBLICA ISTRUZIONE, ©2008).

Liceo – gymnázium

Vzdělání na gymnáziu trvá po dobu pěti let a je rozdělené do třech vzdělávacích fází. První dva roky studia jsou součástí první vzdělávací fáze další dva roky studia jsou součástí druhé vzdělávací fáze a poslední vzdělávací fází je poslední pátý rok.

Gymnázia se jsou rozdělená dle zaměření na jednotlivé vzdělávací obory. Momentálně rozlišujeme 6 typů gymnázií, a to klasické gymnázium (*liceo classico*), které je charakterizováno studiem řečtiny a latiny. Dále se zaměřuje na studium filozofie, literatury, historie a dějin umění.

Druhým typem je umělecké gymnázium (*liceo artistico*), jehož studijní plán je zaměřen především na studium estetických jevů a výtvarné praxe. Dalším typem je lingvistické gymnázium (*liceo linguistico*), jehož studium se zaměřuje na ovládnutí třech cizích jazyků. Dále hudební a taneční gymnázium (*liceo musicale e coreutico*) se specializuje na teoretickou a praktickou výuku tance a hudby. Vědecké gymnázium (*scientifico*) má výuku rozšířenou o vyučovací předměty biologie, chemie a přírodopisu. Posledním typem je gymnázium zaměřené na humanitní vědy (*liceo scienze umane*), jehož výuka je obohacena, kromě standartních předmětů o antropologii, pedagogiku, psychologii a sociologii.

Hlavním cílem vzdělání je připravit efektivně studenty pro budoucí studium na vysokých školách.

Studium je ukončeno státní závěrečnou zkouškou, která se skládá ze třech písemných zkoušek a jedné ústní zkoušky. Úspěšné splnění této zkoušky znamená získání maturitního vysvědčení (PUBBLICA ISTRUZIONE, ©2008).

Istituto tecnico – Technický institut

Tento typ středoškolského vzdělání druhého stupně se zabývá technickým zaměřením. Vzdělání je zaměřené především na odborné studium a praxi, která umožňuje absolventovi přímý vstup na trh práce, ale zároveň umožňuje studentovi postup do terciálního vzdělání. Doba studia trvá pět let a je rozdělená na dvě vzdělávací fáze po dvou letech a jeden poslední rok studia. Studium se skládá také z odborné praxe, kterou studenti vykonávají během studia.

Technické instituty jsou rozdělené do dvou vzdělávacích sektorů, přičemž každý sektor nabízí studium konkrétních studijních oborů.

Ekonomický sektor je zaměřen na výuku z oblasti ekonomiky, řízení a turismu. Nabídka studijních oborů se skládá například z cestovního ruchu, marketingu nebo sociální správy.

Technický sektor se zaměřuje na strojírenství, informační technologii, průmysl, informatiku, biotechnologii a textilním odvětvím.

Studium je ukončené státní závěrečnou zkouškou, která se skládá ze třech písemných zkoušek a jedné ústní zkoušky. Studenti, kteří úspěšně splní státní závěrečnou zkoušku získají maturitní vysvědčení (PUBBLICA ISTRUZIONE, ©2008).

Istituto professionale – Profesní institut

Na rozdíl od lycea a technického institutu nabízí profesní institut méně teoretické výuky. Ta je nahrazená specializovanou výukou neboli odbornou praxí na pracovištích, která je vykonávána od druhého do čtvrtého roku studia. V této době dochází k pravidelnému střídání školní a pracovní půdy. Profesní institut se tedy zaměřuje především na přípravu studenta pro vstup na trh práce těsně po dokončení studia.

Profesní instituty jsou rozdělené do dvou sektorů, přičemž každý sektor nabízí konkrétní studijní obory.

První sektor se zaměřuje na oblast služeb. Nabízené studijní obory jsou z oblasti podnikání, gastronomie, hotelnictví, zdravotních služeb a služeb pro zemědělství a rozvoj venkova.

Druhý sektor je zaměřen na průmysl a řemesla, z čehož jsou nabízené studijní obory z oblasti průmyslové a řemeslné výroby, údržba a technický servis.

Doba studia je po dobu pěti let, ale některé nabízené studijní obory je možné studovat pouze tři roky. Tyto obory ale neopravňují pro postup na terciální vzdělání.

Pětileté studium je ukončené státní závěrečnou zkouškou složenou ze tří písemných zkoušek a jedné ústní zkoušky, jejíž splnění znamená obdržení maturitního vysvědčení (PUBBLICA ISTRUZIONE, ©2008).

Conservatorio – Konzervatoř

Reforma Gelmini přesunula umělecké vzdělání na konzervatořích do uměleckých lyceí. Kromě standartních vyučovacích předmětů, které jsou běžně vyučovány na všech lyceích dochází v uměleckých lyceích k nárůstu vyučovacích předmětů z oblasti umění. Umělecké lyceum nabízí významnou vzdělávací a kulturní přípravu, která umožňuje zápis na vyšší umělecké a hudební vzdělání (*AFAM*) i na vysokou školu (PUBBLICA ISTRUZIONE, ©2008).

3.4.5. Istruzione superiore – Terciální vzdělání

Terciální vzdělání navazuje na sekundární vzdělání a poskytují ho vysoké školy (*scuole terziarie*), které jsou rozdělené dle typu na univerzitní a neuniverzitní sektor.

Settore non universitario – neuniverzitní

Školy neuniverzitního typu nabízí vyšší odbornou přípravu v jednotlivých vzdělávacích a profesních oblastech. Mezi hlavní instituce neuniverzitního typu patří například vojenské akademie (*Accademie Militari*), policejní školy (*Scuole superiori di polizia*), vyšší odborné školy (*Istituti Tecnici Superiori*) a instituce poskytující umělecké vzdělání (*Istituzioni del sistema AFAM*). Neuniverzitní sektor nabízí vzdělání neuniverzitního typu, kde je kladen větší důraz na praktickou přípravu. Úspěšným ukončením získá absolvent akademický diplom (*diploma accademico*) (STUDIARE IN ITALIA, ©2012).

Alta formazione artistica, musicale e coreutica (AFAM) - Konzervatoř

Konzervatoř (*Alta formazione artistica, musicale e coreutica*) zahrnuje instituce zaměřené na umělecké vzdělání, které tvoří součást vysokoškolského systému neuniverzitního typu. I přesto, že jsou instituce zařazené do neuniverzitního typu vzdělání jsou často označovány jako „instituce univerzitní úrovně“ (*istituzioni universitarie*). Vzdělání je dle Boloňského procesu rozděleno také na tři vzdělávací cykly. První cyklus se skládá výhradně z bakalářských studijních programů, druhý cyklus z magisterských studijních programů a třetí cyklus se skládá z doktorských studijních programů, nástavbových studijních programů a studijních programů pro univerzitní magistry prvního nebo druhého stupně (*Corsi di Master Universitario di primo e secondo livello*) (STUDIARE IN ITALIA, ©2012).

Settore universitario – univerzitní sektor

Italský vysokoškolský vzdělávací systém je rozdělen na tři cykly akademického vzdělání dle Boloňského procesu. Boloňský proces, který započal roku 1999 podepsáním Boloňské deklarace, je dohoda 47 evropských a mimoevropských států, které chtějí zvýšit dostupnost a kvalitu vysokoškolského vzdělávání.

Školní rok

Vysokoškolským studentům začíná školní rok zpravidla v polovině října a je rozdělený na zimní (*semestre invernale*) a letní semestr (*semestre estivo*). Na konci každého semestru probíhá zkouškové období (*sessione d'esami*), kdy si je student povinen plnit své povinnosti ohledně studia. Plnění povinností je ve formě splnění zápočtů a zkoušek, po jejichž úspěšném splněním získá student určitý počet kreditů. Počty kreditů jsou během studia závazné a opravňují k pokračování dalšího studia.

Hodnocení

Studenti během plnění svých povinností získávají za každý test či zkoušku určitý počet bodů. Konečné hodnocení ve formě prospěl-neprospěl závisí na počtu získaných bodů. Bodová stupnice je od 1 do 30. Získáním 1 až 17 bodů získá student výsledek neprospěl. Student, který získá 18 až 30 bodů, obdrží status prospěl. Status prospěl znamená obdržení příslušného počtu kreditů (MASTROPASQUA et al., 2006).

Prvním stupeň akademického vzdělání je složen z tohoto studijního programu:

Corsi di laurea – Bakalářský studijní program

Bakalářský studijní program trvá zpravidla po dobu tří let. Minimálním požadavkem pro přijetí na bakalářský program je závěrečný diplom ze střední školy. Cílem bakalářského programu je poskytnout studentům dostatečnou znalost obecných vědeckých znalostí společně se zaměřením na získání specifických odborných dovedností, které studenta připraví na výkon povolání a na navazující magisterské studium. Po dobu studia je zapotřebí získat 180 kreditů. Řádné ukončení studia je podmíněno obdržením 180kreditů a obhajobou bakalářské práce (*diploma di laurea*).

Úspěšným ukončením bakalářského studijního programu je získání akademického titulu Laurea zkr. Dott., který představuje první cyklus dosaženého akademického vzdělání. Získání titulu umožňuje postup do druhého cyklu akademického vzdělání (MASTROPASQUA et al., 2006).

Druhý stupeň akademického vzdělání je složen z těchto studijních programů:

Corsi di laurea specialista/magistrale – Magisterský studijní program

Magisterský studijní program navazuje na bakalářský program, bez jehož úspěšného ukončení není možné navazující magisterské studium absolvovat. Doba trvání studia je po dobu dvou let. Cílem programu je poskytnout studentovi vyšší úroveň vzdělání pro výkon vysoce kvalifikované činnosti v konkrétních oblastech. Po dobu studia je zapotřebí získat 180 kreditů. Řádné ukončení studia je podmíněno obhajobou diplomové práce a splněním státní závěrečné zkoušky. Po splnění řádného ukončení získá úspěšný student titul Laurea specialista, zkr. Dott. Mag., který představuje druhý cyklus dosaženého akademického vzdělání MASTROPASQUA et al.,2006).

Corsi di Laurea specialistica/magistrale a ciclo unico – Magisterský studijní program jednotného cyklu

Program si klade za cíl poskytnout studentům pokročilou úroveň vzdělání pro výkon vysoce kvalifikované profese v oblastech upravenými evropskými směrnici, jako například oblast lékařství, stomatologie, veterinární lékařství, farmacie, architektura a oblast právního odvětví. Doba studia je po dobu pěti až šesti let, přičemž nejdelší doba

studia je připisována chirurgickému oboru. Během studia za potřebí získat 300 až 360 kreditů dle specializace.

Úspěšným ukončení studia získá absolvent titul Laurea magistrale zkr. Dott. Mag. (MASTROPASQUA et al., 2006).

Corsi di Master universitario di primo livello – Magisterský studijní program prvního cyklu

Studium trvá po dobu minimálně jednoho roku a slouží ke zvýšení kvalifikace absolventa v konkrétním vědním oboru. Úspěšné ukončení studia neopravňuje k postupu do třetího vzdělávacího akademického cyklu, jelikož tento program neodpovídá národnímu vzdělávacímu systému a vydání titulu je nezávislou odpovědností vysoké školy. Absolvent získá po úspěšném ukončení titul *Master universitario di primo livello* (MASTROPASQUA et al., 2006).

Corsi di Master Universitario di secondo livello – Magisterský studijní program druhého cyklu

Studijní program trvá po dobu minimálně jednoho roku a slouží ke zvýšení kvalifikace v určitém vědním oboru. Přijetí je podmíněno na základě získání magisterského titulu. Po úspěšném ukončení studia získá absolvent titul *Master universitario di secondo livello*. Tento titul absolventa neopravňuje k postoupení do třetího cyklu akademického vzdělání (MASTROPASQUA et al., 2006).

Třetí stupeň akademického vzdělání se skládá z těchto studijních programů:

Corsi di Dottorato di Ricerca – Doktorský studijní program

Doktorský studijní program představuje třetí cyklus úrovně akademického vzdělání a není podmíněn získáním určitého počtu kreditů. Doba studia je minimálně po dobu tří let, avšak v závislosti na dokončení výzkumu a psaní disertační práce se délka studia pohybuje obvykle v rozmezí čtyř až pěti let. Hlavním cílem je poskytnout studentovi potřebné znalosti pro uskutečnění vysoce kvalitního výzkumu na vysokých školách či jiných soukromých výzkumných institucích. Úspěšné studium je zakončené obhajobou disertační práce a splněním státní doktorské zkoušky. Absolvent po úspěšném ukončení

získá titul Dottore di Ricerca zkr. Dott. Ric., mezinárodně Ph.D., (MASTROPASQUA et al., 2006).

Corsi di Specializzazione – Nástavbové kurzy

Nástavbové kurzy poskytují znalosti a dovednosti pro výkon vysoce kvalifikované profese, zejména z oblasti lékařských oborů. Pro přijetí na nástavbový kurz je zapotřebí magisterský titul. Doba trvání studia se pohybuje od dvou do šesti let dle konkrétní specializace. Absolvent, který úspěšně ukončení studium získá diploma di specializzazione, zkr. DS. (MASTROPASQUA et al., 2006).

4. Srovnání vzdělávacího systému České republiky a Itálie

První kapitola se týkala především základní charakteristiky vzdělávacích systémů obou zemí.

V této kapitole bych se chtěla pokusit o srovnání obou vzdělávacích systémů na základě výše uvedených bodů.

Z hlediska struktury vzdělávacích systémů je zřejmé, že v obou státech existují paralelní typy škol ovšem s rozdílnými stupni. Školy mají také rozdílné názvy, obsahy, počet ročníků a závěrečné ukončení.

V následující tabulce jsem vytvořila přehled škol na základě shodných evropských klasifikací.

Tabulka 1 - Evropská kvalifikace

EVROPSKÁ KVALIFIKACE		ČR	ITÁLIE
ISCED 0		mateřská škola	scuola materna
ISCED 1		ZŠ 1. stupeň	scuola primaria
ISCED 2		ZŠ 2. stupeň	scuola secondaria di 1° grado
ISCED 3	ISCED 3a	střední obory s maturitní zkouškou	scuola secondaria di 2° grado (liceo, istituto tecnico...)
	ISCED 3b	střední obory s výučním listem	scuola secondaria di 2° grado, durata 3 anni
ISCED 4		nástavbové studium	istituto tecnico superiore
ISCED 5	ISCED 5a	VŠ	università
	ISCED 5b	VOŠ	AFAM ⁷
ISCED 6	ISCED 6	doktorské studium	corsi di dottorato di ricerca

Zdroj: vlastní

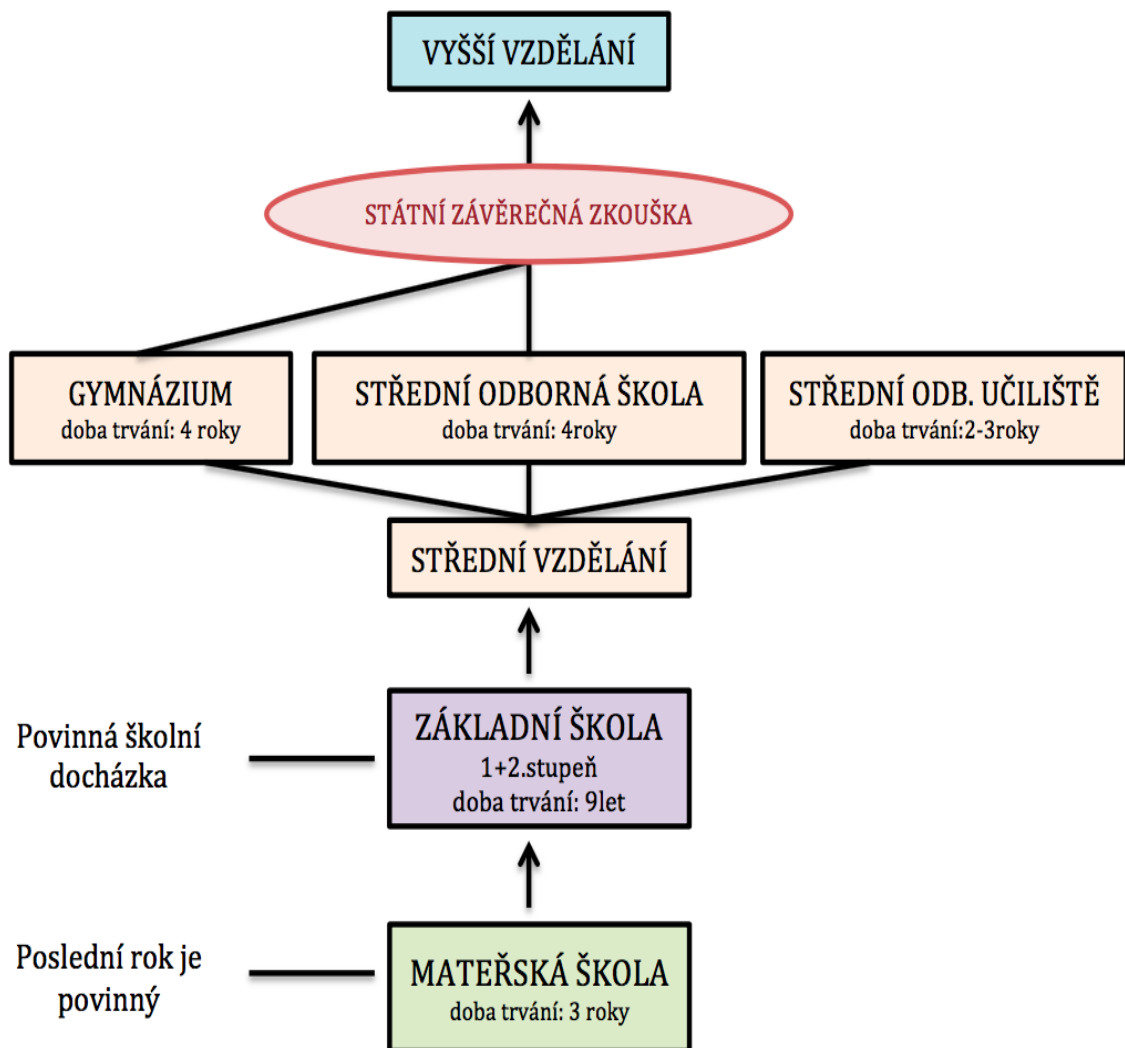
⁷ Zkr. AFAM – Alta Formazione Artistica e Musicale

4.1. Vzdělávací systémy

Znázornění vzdělávacích systémů v České republice a Itálii.

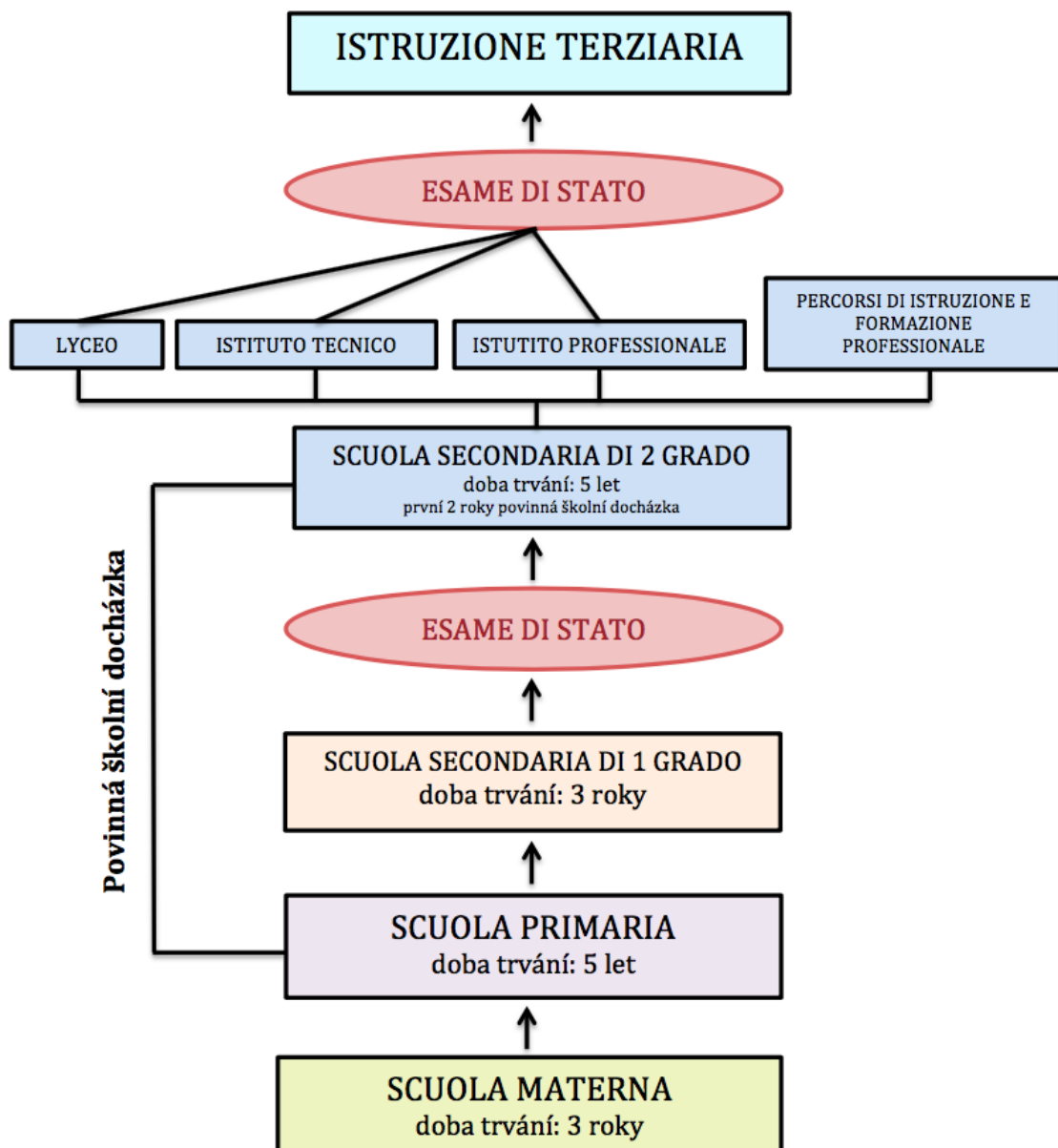
Vzdělávací systém v ČR

Schéma 1 - Vzdělávací systém ČR

Zdroj: vlastní

Schéma 2 - Vzdělávací systém v IT

Zdroj: vlastní

4.2. Orgány vzdělávacích systémů

Česká republika i Itálie jsou demokratickými republikami. Oba státy řídí vzdělávací odvětví primárně prostřednictvím vlastního ministerstva školství. V Itálii nese ministerstvo přesný název: Ministero dell'Istruzione, dell'università e della ricerca a v České republice nese přesný název: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Ministerstva nesou odpovědnost za všechny instituce, jež se zabývají školstvím. Hlavní kompetence jsou obdobné, především díky společné vzdělávací politice evropské unie, kde byly určeny společné priority a cíle.

4.3. Hodnocení a kontrola vzdělávacích institucí

V České republice provádí kontrolu vzdělávací soustavy samostatná instituce zvaná Česká školní inspekce. Kontrola je provedena prostřednictvím příslušných inspektorů, kteří sbírají konkrétní data na jejichž základě provádí analýzu a výsledné hodnocení.

V Itálii je proces kontroly komplexnější, kontrola je prováděna dle několika samostatných postupů, které jsou rozvedeny v teoretické části.

4.4. Systém vzdělávacích programů

Vzdělávací obsahy, jejich prostředky a cíle jsou řízené vzdělávacími programy, které jsou vydávány příslušnými ministerstvy, a kterými disponují obě země. V ČR se tento program nazývá Rámcový vzdělávací program. V Itálii nese tento program název Indicazioni Nazionali per il curricolo della scuola dell'infanzia e del primo ciclo di istruzione (*Národní pokyny pro vzdělání v mateřských a základních školách*). Programy jsou si svým obsahem velmi podobné, určují vzdělávací oblasti a jejich obsahy, klíčové kompetence i očekávané výstupy.

4.5. Preprimární vzdělání

První výrazná diferenciacce přichází již v průběhu preprimárního vzdělání neboli předškolního vzdělání, kdy jsou děti v České republice povinni projít posledním rokem předškolního vzdělání, které je poskytováno v mateřských školách.

V Itálii není povinnost navštěvování posledního roku mateřské školy.

Italské děti mají možnost navštěvovat mateřskou školu nejdříve od 2,5 roku. V ČR je mateřská škola otevřená dětem od dvou let ale většina rodičů spíše upřednostňuje nástup dítěte až ve věku tří let, kdy dochází ke konci mateřské a rodičovské dovolené.

Hlavním charakteristickým rysem pro předškolní vzdělání, je vzdělávání formou hry, který tento koncept využívají obě země.

4.5.1. Povinná školní docházka a její odklad

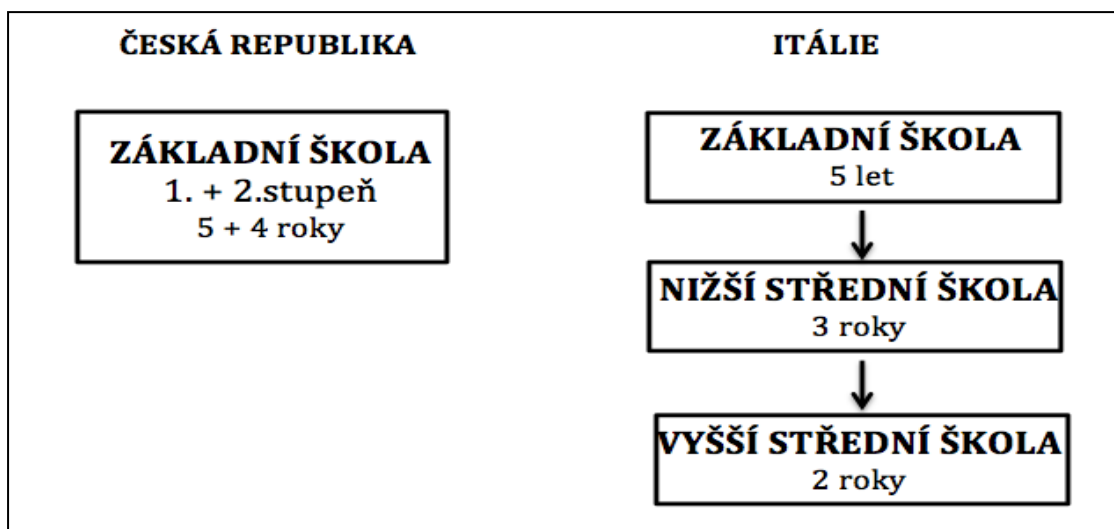
Povinná školní docházka začíná pro české i italské děti nástupem na základní školu ve věku šesti let. České děti mají možnost odkladu povinné školní docházky oproti italským dětem bez větších překážek. V České republice je zapotřebí k odkladu povinné školní docházky poddat písemnou žádost řediteli základní školy společně s doporučujícím posouzením od příslušného školského zařízení a posudek od odborného lékaře nebo psychologa.

V Itálii bylo do roku 2009 možné požádat o odklad povinné školní docházky, ale současně je toto téměř nemožné. Musí nastat opravdu závažné důvody, například důvod pro těžký handicap dítěte, aby bylo možné udělit odklad. Na druhou stranu v průběhu základní školy, která se skládá v Itálii z pěti školních roků, je opravdu ojedinělé nechat žáka opakovat ročník. V tomto ohledu je italské školství tolerantní vůči individualitám každého dítěte a bere ohled na děti, kteří mají s adaptací na základní škole problém. Proto se nesnaží děti stresovat možným opakováním ročníku neboli „propadnutím“ a dává mu během těchto pěti školních roků čas dohnat vývoj na úroveň vrstevníků.

Povinná školní docházka je v České republice povinná po dobu 9 školních roků a v Itálii je povinná školní docházka o jeden rok více.

Zde je znázorněno období povinné školní docházky a rozdělení nižších a sekundárních sektorů vzdělání.

Schéma 3 - Období plnění školní docházky

Zdroj: vlastní

Ze schématu je zřejmé, že zatímco v České republice probíhá povinná školní docházka v jedné instituci, v Itálii je průběh povinné školní docházky komplexnější. Proto, aby žák splnil povinnou školní docházku, musí projít třemi institucemi.

4.6. Primární vzdělání a nižší sekundární vzdělání

Primární a nižší sekundární vzdělání se v České republice odehrává na základních školách, které jsou rozdělené na nižší a vyšší stupeň, přičemž nižší stupeň je po dobu pěti školních roků a vyšší stupeň po dobu čtyř školních roků.

Základní škola je ucelenou institucí a její ukončení devátým rokem představuje ukončení povinné školní docházky a není zapotřebí skládat žádnou závěrečnou zkoušku. V Itálii se primární a nižší sekundární vzdělání odehrává na základních školách po dobu 5 let a na středních školách nižšího stupně po dobu tří let.

Ukončení tohoto cyklu vzdělání je tedy osmým rokem a na rozdíl od toho českého systému vzdělání je jeho ukončení ve formě státní závěrečné zkoušky, jejíž úspěšné splnění je povinné pro umožnění postupu na střední školu vyššího stupně, jejíž první dva roky představují součást povinné školní docházky. V České republice je postup

z nižšího sekundárního vzdělání na sekundární vzdělání podmíněný přijímacím řízením, přičemž na některých typech škol (např. gymnázium) je součástí přijímacího řízení přijímací zkouška.

4.6.1. Vyučovací hodiny a jejich počet

V České republice i v Itálii, je kladen důraz především na mateřský jazyk, jemuž je přikládána nejvyšší časová dotace, tedy nejvyšší počet vyučovacích hodin v týdnu. Po mateřském jazyku je nejvyšší časová dotace připisována matematice. Výuka cizího jazyka je v Itálii zapojena již od prvního ročníku s postupným navyšováním počtu hodin. V České republice se žáci některých základních škol setkávají s cizím jazykem až v posledních letech, kdy byla zavedena časová dotace i pro cizí jazyk. V prvních dvou letech se žáci zaměřují především na získávání slovní zásoby.

Další rozdílnost tvoří v italském školství vyučovací předměty dějepis, zeměpis a přírodopis, které tvoří součást vyučování již od prvního ročníku. V České republice jsou tyto předměty v prvních školních letech zakomponované do předmětu zvaného prvouka. Tento předmět slouží k předání základních informací a samotné vyučovací předměty jako dějepis, zeměpis a přírodopis jsou jako takové vyučovány až na druhém stupni. Ve čtvrtém a pátém ročníku se ale setkáváme s obdobnými předměty, kdy se může za dějepis považovat předmět zvaný vlastivěda a za přírodopis přírodověda.

Na rozdíl od České republiky je v Itálii do výuky běžně zapojené i náboženství, které má formu nepovinného vyučovacího předmětu s časovou dotací 2 hodiny týdně.

V tabulce dole je přehled vyučovacích předmětů probíhajících na základní škole v prvních pěti letech. Je zde znázorněn i počet. Legislativa v Itálii určuje dva modely počtu vyučovacích hodin za týden. První model obsahuje 24 vyučovacích hodin a druhý model 27 vyučovacích hodin. Maximální týdenní časová dotace může být 30 hodin, z čehož tvoří 27 hodin výuka povinných předmětů a 3 hodiny pro výuku nepovinných předmětů.

V ČR jsou školy povinné dodržet minimální a maximální časovou dotaci na jednotlivé předměty. RVP určuje i disponibilní časovou dotaci, díky níž se mohou školy jednotlivě

rozhodnout, jak s hodinami naloží. Disponibilní časová dotace je připsána jen na některé předměty, např. na český jazyk, matematiku nebo cizí jazyk. Proto zde dochází ke diferenciaci např. ve výuce cizího jazyka, kdy některé školy zapojí cizí jazyk až ve třetím ročníku, kdy se stává předmět povinným.

Jako vzor jsem použila učební plán pro 1.stupeň Základní školy Špičák v České Lípě. Italským učebním plánem mi byl vzor ze školy Monte Calvaria z Říma.

Tabulka 2 - Učební plán

Předmět	1.ročník		2. ročník		3. ročník		4.ročník		5.ročník	
	ČR	IT	ČR	IT	ČR	IT	ČR	IT	ČR	IT
Mateřský jazyk	9	8	8	7	7	7	6	6	6	6
Cizí jazyk	0	1	0	2	3	3	3	3	3	3
Matematika	5	7	5	7	4	5	5	4	5	4
Informační a komunikační technologie	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1
Prvouka	1	0	2	0	2	0	0	0	0	0
Dějepis	0	1	0	1	0	2	2	2	3	2
Zeměpis	0	1	0	1	0	2	0	2	0	2
Přírodověda	0	1	0	1	0	2	2	2	1	2
Hudební výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Výtvarná výchova	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1
Náboženská výchova / alternativní výuka	0	2	0	2	0	2	0	2	0	2

Zdroj: vlastní

4.6.2. Školní rok

Celková organizace školního roku, co se týče vyučovacího týdne a prázdnin je v obou státech odlišná. Zatímco čeští žáci a studenti středních škol mají vyučovací týden od pondělí do pátku a v Itálii je běžná školní docházka i v sobotu. Je ale nutné podotknout, že oproti Česku, jsou v Itálii delší letní prázdniny zhruba o měsíc, a to především díky příznivějším klimatickým a geografickým podmínkám. Ale naopak jsou italští žáci ochuzeni o počet prázdnin během školního roku, kdy jsou oficiální prázdniny pouze o Vánocích a Velikonocích. Některé italské regiony vyhlásují i mimořádné prázdniny jako například karnevalové, ale není to pravidlem. V Česku jsou potom kromě letních, vánočních a velikonočních prázdnin také podzimní a jarní prázdniny. Během státních svátků jsou školy zavřené v obou zemích.

Školní rok začíná českým žákům a studentům 1. září a končí 31. srpna, vyučování jako takové končí již 30. června. V Itálii je vzhledem k delším letním prázdninám začátek školního roku posunutý na druhou polovinu září a končí obvykle začátkem června.

4.6.3. Přestávky

V českém vzdělávacím systému je kladen velký důraz na odpočinek během vyučování ve formě povinných přestávek, které následují po každé vyučovací hodině, která netrvá déle než 50 minut. Přestávky mezi jednotlivými vyučovacími hodinami musejí být nejméně desetiminutové. Nejdelší přestávka je před desátou hodinou a činní 20 minut volného času, kdy může žák či student, v klidu nasbírat síly na další část vyučovacího dne.

V Itálii není délka přestávek ani jejich frekvence legislativně upravena, záleží pouze na organizaci jednotlivých škol. Zpravidla je během vyučování jedna delší přestávka kolem desáté hodiny. Vyučovací hodina trvá obvykle minimálně 60 minut.

Dle mého názoru je český systém v tomto směru ohleduplnější k dětem a více přihlíží k základním fyziologickým potřebám žáků a studentů. Povinné přestávky i jejich délka jsou striktně stanoveny v zákoně.

4.6.4. Stejnokroj

Povinnost nošení školních stejnokrojů není v Itálii daná zákonem, záleží pouze na jednotlivých školách, zda tuto povinnost zavedou či nikoliv. Nošení školních stejnokrojů bývá obvyklé především v mateřských školách a v prvních pěti letech základní školy. Stejnokroje jsou tvořené ze zástěrek, které mají různé barevné odlišení dle pohlaví či věku dětí.

V českých státních školách se školní stejnokroje ani uniformy nenosí, pouze některé cizí soukromé školy tuto povinnost zavádějí. O zavedení školních uniforem proběhla již řada diskuzí, ale v současné době ani v blízké budoucnosti se o celo územním zavedení školních uniforem neuvažuje.

Obecně se o školních uniformách a stejnokrojích vedou léta diskuze, zda jsou pro žáky a studenty přínosem či nikoliv. Hlavním cílem školních stejnokrojů je zamezení diskriminace a šikany, které mohou nastat díky viditelným sociálním rozdílům mezi žáky a studenty.

4.6.5. Klasifikace

Mezi oběma vzdělávacími systémy je, co se týče hodnocení žáku a studentů značný rozdíl. Zatímco v ČR funguje hodnocení dle pětistupňové klasifikace, kdy známka 1 značí nejlepší výsledek a známka 5 ten nejslabší. V Itálii je hodnocení prováděno dle desetistupňové klasifikace. Znamka 10 je absolutně nejlepší výsledek. V praxi se známka 10 příliš neaplikuje, právě proto, že je stupnice rozsáhlá. Znamka 9 se stále považuje za výbornou.

Zde je přehled známkování:

10-9 vynikající („ottimo“)

8-7 velmi dobrý („distinto“)

6 dobrý („buono“)

5 dostatečný („sufficiente“)

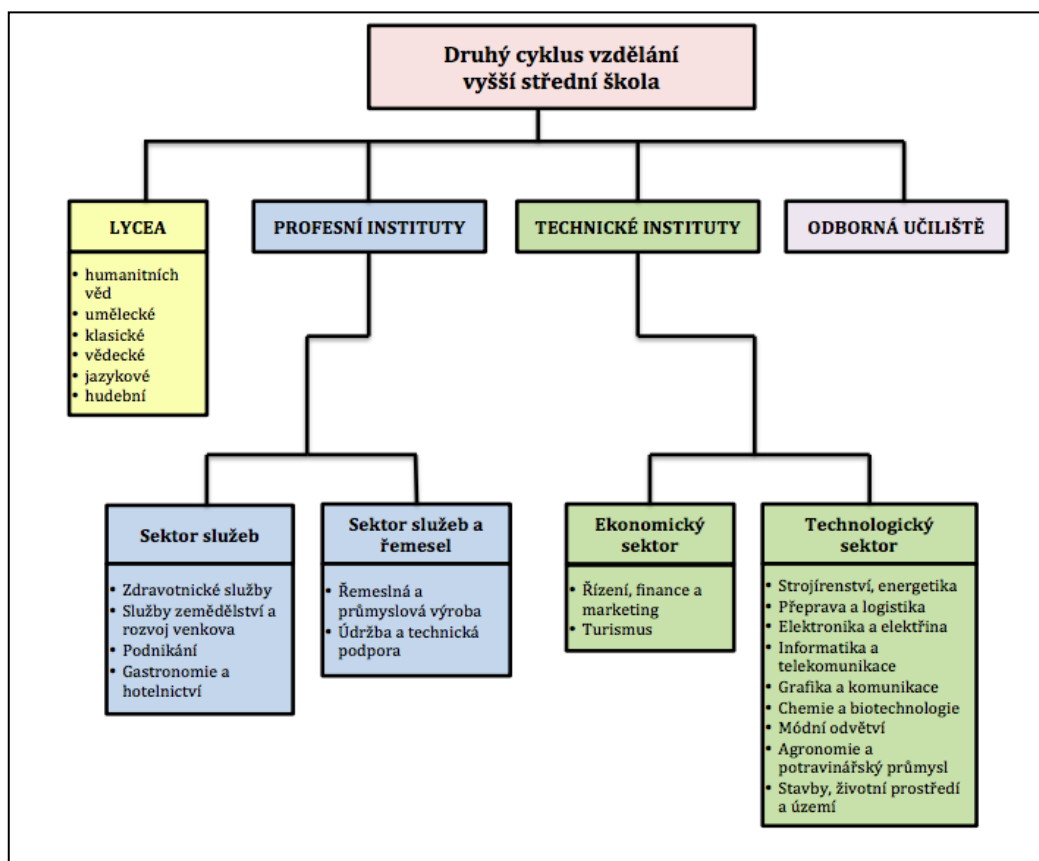
4 nedostatečný („non sufficiente“)

4.7. Sekundární vzdělání

V této oblasti jsou oba systémy celkem podobné. Sekundární vzdělání je realizované na středních školách a odborných učilištích a je ukončené maturitním vysvědčením nebo výučním listem. Zvláštností v italském vzdělávacím systému je, že dva roky na střední škole jsou součástí povinné školní docházky. V tomto odvětví je italský systém středních škol mnohem lépe zorganizovaný, než je tomu v České republice. Před reformou Gelmini z roku 2010, se nacházelo na území Itálie (stejně tak jako je tomu dodnes v ČR) nepřehledné množství středních škol, které nabízely mnoho různých oborů. Právě reforma sjednotila střední školy do třech druhů středních škol rozdělených dle zaměření a dále je rozdělila na sektory, přičemž každý sektor nabízí jiné oborové zaměření.

Znárodnění sektorů středních škol v Itálii

Schéma 4 - Rozdělení středních škol v Itálii

Zdroj: vlastní

Tento způsob organizace je velmi přehledný a efektivní. V České republice bohužel žádné zvláštní rozdělení není, školy se sice dělí například na ekonomické, hotelové školy atd., ale je zde problém toho, že školy si mohou vytvořit své vlastní nové obory s nějakým „speciálním“ názvem, především proto, aby přilákaly studenty, ze kterých čerpají granty. Tyto školy se už nezabývají dále tím, že pro nabízený obor nemají dostatečnou kvalifikaci. Momentálně úroveň kvality vzdělání na českých středních školách klesá především z důvodu toho, že škol poskytující střední vzdělání je opravdu mnoho oproti dospívajícím studentům. Školy se tedy snaží nalákat co nejvíce studentů, aby měly co nejvyšší obsazenost v prvních ročnících studia.

4.7.1. Umělecké vzdělání

Zatímco v České republice je stále konzervatoř samostatná instituce poskytující umělecké vzdělání, v Itálii reforma Gelmini z roku 2012 přesunula umělecké vzdělání do uměleckých gymnázií. V obou zemích mohou žáci navštěvovat tyto instituce zaměřené na vzdělání již od 6letého roku studia.

4.8. Terciální vzdělání

Dle Evropské vzdělávací klasifikace jsou stupně vzdělání v obou zemích totožné.

Vysokoškolské vzdělání je ve své podstatě obdobné v obou vzdělávacích systémech. Velká diference se ale nachází v oblasti klasifikace a ukončení studijních programů.

4.8.1. Klasifikace

Klasifikace vysokoškolských studentů je na italské i české akademické půdě odlišná. V České republice jsou studenti hodnoceni na základě známek na stupnici od 1 do 4 nebo dle klasifikační stupnice ECTS. Splnění každého předmětu znamená získání příslušného počtu kreditů. Italští vysokoškolští studenti sbírají za každou zkoušku body, na jejichž základě se provádí hodnocení. Bodová stupnice je od 0 do 30, přičemž obdržetím 0-17 bodů získá student status „neprospěl“, od 18-30 bodů obdrží status „prospěl“. Nejlepší hodnocení je obdržetím 30 bodů. Výsledek hodnocení se pak odráží na obdržetím příslušných kreditů.

4.8.2. Ukončení studijních programů

Oproti italským vysokoškolským studentům musí navíc kromě obhajoby kvalifikační práce čeští vysokoškolští studenti splnit na každé úrovni terciálního vzdělání státní závěrečnou zkoušku. I na některých italských školách je zapotřebí složit státní zkoušku, ale není to pravidlem. Pro každý stupeň terciálního vzdělání jak v České republice, tak Itálii platí jiná pravidla. Tato oblast je více rozebrána v příslušných kapitolách této bakalářské práce.

Po úspěšném ukončení studijních programů získá student příslušný akademický titul.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala srovnáním vzdělávacích systémů České republiky a Itálie. Země jsou svým charakterem velmi rozdílné, prošly si rozdílným historickým vývojem a v současné době se potýkají s různými individuální státními problémy, kterými jsou například imigrace, nezaměstnanost aj. Oba státy jsou členy Evropské Unie, přičemž Itálie byla jedním ze zakládajících členů. Oblast vzdělání patří mezi nejdůležitější faktory každé země, proto se členové EU řídí společnou vzdělávací politikou, která stanovuje určité podmínky, aby bylo možné dosáhnout společných evropských cílů, mezi které patří mimo jiné uznání dosažených stupňů vzdělání a kvalifikací. Díky vytvoření Mezinárodní standardní kvalifikace (ISCED) odpovídá každá úroveň vzdělání určité kvalifikaci, která je uznávaná po celém světě.

V první části své bakalářské práce jsem se zaměřila na stručné objasnění vzdělávací politiky v zemích evropské unie. Další stránky jsou věnované základnímu popisu obou vzdělávacích systémů, kde je uvedené především rozdělení vzdělávacích úrovní a jejich organizace. Ve druhé části jsem se zabývala shrnutím a srovnáním vzdělávacích systémů v konkrétních oblastech. Zvláštní kapitolu tvoří dvojjazyční glosář s příslušnou terminologií odpovídající tématu bakalářské práce.

Dle mého výzkumu spatřuji největší rozdílnost mezi českým a italským vzdělávacím systémem především v oblasti rozsáhlejšího členění mezi jednotlivými stupni vzdělání, a to zejména v primárním a sekundárním vzdělání. Zatímco v České republice si žáci plní povinnost školní docházky v jedné instituci zvané základní škola, italští žáci musí projít třemi rozdílnými institucemi. V Itálii se povinná školní docházka odehrává také v průběhu prvních dvou let na střední škole. Povinná školní docházka je v České republice po dobu 9 let, v Itálii činí o jeden rok více.

Z výzkumu vyplývá, že je na italské žáky oproti českým žákům kladen větší tlak v prvních pěti školních letech, co se týká počtu vyučovacích předmětů a počtu vyučovacích hodin. V České republice se žáci v prvních třídách nesetkávají s výukou zeměpisu, dějepisu ani přírodopisu. Těmto oblastem se věnují velmi okrajově v rámci předmětu zvaného prvouka. Žáci se v průběhu školních let nesetkávají obvykle ani s výukou náboženství.

Diferenciace je také v oblasti organizace školního roku. V Itálii mají žáci oproti českým žákům delší letní prázdniny zhruba o měsíc, ale na druhou stranu jejich školní vyučovací týden tvoří obvykle i sobota. Delší italské prázdniny jsou podmíněné především díky lepším geografickým a teplotním podmínkám. Žáci v České republice mají kromě klasických vánočních a velikonočních prázdnin, také jarní a podzimní prázdniny.

Velkou předností je rozdělení oborů na italských středních školách. Tento způsob je velmi přehledný a organizovaný na rozdíl od českého “trhu” středních škol. Střední školy nabízí desítky různých studijních oborů, ve kterých jsou zakomponována různorodá odvětví pouze proto, aby tyto obory zaujaly studenty, kteří se následně pro studium daného oboru rozhodnou a škola z nich může finančně těžit.

Na druhé straně je české školství lépe organizované, co se týče školního dne, kdy je legislativně vymezen čas vyučovací hodiny a také povinné přestávky mezi jednotlivými vyučovacími hodinami.

Klasifikace na jednotlivých stupních vzdělání tvoří také jednu z viditelných odlišností. V České republice jsou studenti základních i středních škol hodnoceni na základě stupnice od 1 do 5, přičemž známka 1 značí nejlepší možný výsledek a známka 5 nejhorší výsledek. Kvalifikační stupnice v Itálii je desetistupňová, a naopak nejvyšší známka 10 značí nejlepší možný výsledek. Na českých vysokých školách se hodnocení provádí dle kvalifikační stupnice ECTS A-F nebo dle klasifikační stupnice od 1 do 4, přičemž známka 4 je považována za nedostatečný výsledek.

Celková úroveň obou vzdělávacích systémů je na vysoké úrovni i přes některé diference, jelikož se země řídí v zásadě pravidly a cíli vzdělávací politiky. Domnívám se, že se oba vzdělávací systémy mohou v některých oblastech navzájem inspirovat a zlepšovat.

Práce by měla sloužit k seznámení základní struktury a rozdílností vzdělávacích systémů České republiky a Itálie.

La conclusione

Nella mia tesi mi sono occupata di confrontare gli ordinamenti scolastici della Repubblica Ceca e dell'Italia. I paesi sono molto differenti tra di loro, hanno un passato storico differente e attualmente lottano contro vari problemi statali, come l'immigrazione, la disoccupazione etc. Entrambi gli stati sono membri dell'Unione Europea, mentre l'Italia è anche uno degli stati fondatori.

L'area dell'istruzione fa parte degli elementi più importanti di ogni paese, perciò i membri dell'UE seguono delle direttive d'istruzione comuni, le quali dispongono le medesime condizioni, per poter arrivare ad obiettivi comuni, dei quali fa parte tra l'altro il riconoscimento dei gradi d'istruzione e di qualificazione.

Grazie alla creazione della classificazione internazionale degli standard d'istruzione (ISCED), ogni grado d'istruzione corrisponde al livello, il quale è accettato in ogni paese del mondo.

Nella prima parte della mia tesi mi sono concentrata sul chiarire brevemente la politica d'istruzione nei paesi dell'Unione Europea. Le altre pagine sono dedicate alla descrizione di base di entrambi ordinamenti scolastici, dove è presentata la suddivisione dell'istruzione e la sua organizzazione.

Nella seconda parte ho provato a fare la ricapitolazione e il confronto degli ordinamenti scolastici in aree concrete. Il capitolo del glossario bilingue propone la terminologia corrispondente al tema della tesi.

Secondo la mia ricerca vedo la grande differenza tra l'ordinamento scolastico ceco e quello italiano nell'area strutturale tra i singoli gradi d'istruzione e particolarmente tra il primo e il secondo grado d'istruzione. Mentre in Repubblica Ceca gli allievi adempiono l'obbligo scolastico in un'istituzione chiamata *základní škola*, gli allievi italiani devono passare attraverso tre istituzioni diverse. In più gli allievi italiani adempiono l'obbligo scolastico nei primi due anni nella scuola secondaria di secondo grado. L'obbligo scolastico ha la durata di 9 anni nella Repubblica Ceca, invece in Italia dura un'anno in più. Dalla mia ricerca risulta che gli allievi italiani sono sottoposti a più fatica nei primi 5 anni della scuola primaria per quanto riguarda le materie e le ore

ad esse dedicate. In Repubblica Ceca gli allievi sono sprovvisti delle lezioni di geografia, di storia e di scienze naturali. Queste aree sono considerate in Repubblica Ceca come molto marginali e vengono riassunte in una lezione chiamata *prvouka*. In Repubblica Ceca l'insegnamento della religione cattolica non viene trattato nelle scuole pubbliche, invece in Italia è la religione cattolica presente come una materia facoltativa. la religione cattolica non viene considerata nelle scuole pubbliche come in Italia una materia facoltativa.

La grande differenza è anche nell'organizzazione durante l'anno scolastico. In Italia gli allievi hanno un mese in più di vacanze estive degli allievi cechi. La lunghezza delle vacanze estive è favorevolmente influenzata da migliori condizioni geografiche e climatiche. D'altro canto il sabato può far parte della settimana scolastica. In Repubblica Ceca oltre alle vacanze di Natale e di Pasqua gli allievi hanno anche le vacanze autunnali, le vacanze di primavera e la settimana scolastica finisce già il venerdì.

Secondo alla ricerca è evidente che ordinamento scolastico ceco è più bene organizzato per quel che riguarda la giornata scolastica, in cui è legislativamente delimitata la durata della lezione ad un massimo di 45 minuti e anche le pause obbligatorie tra ogni lezione e l'altra contano minimamente 10 minuti di riposo.

Il grande vantaggio rappresenta in Italia la suddivisione degli indirizzi della scuola secondaria. Questa tipologia di studio è molto chiara e ben organizzata a differenza del sistema ceco delle scuole secondarie. In Repubblica Ceca le scuole secondarie offrono una decina di campi, nei quali ci sono diversi rami di studi che attirano l'attenzione degli studenti, potendo successivamente ricevere la sovvenzione statale per ogni studente.

La maggior parte delle differenze tra i sistemi scolastici riguarda la valutazione degli allievi e studenti. In Repubblica Ceca gli studenti dell'istruzione primaria e secondaria vengono classificati con una scala di 5 gradi, mentre il voto 1 segna il migliore risultato e il voto 5 segna risultato non sufficiente. In Italia si utilizza una scala di classificazione di 10 gradi e il voto 10 segna il migliore risultato. Nell'istruzione terziaria ceca si utilizza la scala di classificazione ECTS A-F o scala di classificazione di 4 gradi,

mentre il voto 4 segna il risultato non sufficiente. Gli studenti italiani ottengono dopo l'esame finale un numero di punti (da 0 fino ai 30) che corrisponde al risultato.

Lo studente supera la prova ottenendo 18 punti in più. Il numero dei punti poi crea i corrispondenti crediti.

Comunque entrambi gli ordinamenti scolastici hanno un livello alto, in quanto i paesi seguono le regole e gli obiettivi comuni all'istruzione europea.

Presumo che entrambi gli ordinamenti scolastici si possono ispirare e migliorare tra di loro.

La tesi dovrebbe servire come presentazione della struttura di base e delle differenze tra gli ordinamenti scolastici della Repubblica Ceca e dell'Italia.

Glosář

Jedná se o dvojjazyčný italsko-český glosář pojmů a slovních spojení. Glosář je řazen abecedně dle italských pojmů a slovních spojení a je rozdělen na dva sloupce. Levý sloupec zastupuje již zmíněné italské originály a druhý sloupec je určený pro návrhy na překlad do češtiny.

Italské termíny	České termíny
A	
allievo/a (<i>m,f</i>)	žák, žákyně
alluno/a (<i>m,f</i>)	žák, žákyně
anno scolastico (<i>m</i>)	školní rok
area d'istruzione (<i>f</i>)	oblast vzdělání
aree educative (<i>f</i>)	vzdělávací oblasti
C	
certificato di apprendistato (<i>m</i>)	výuční list
competenze chiave (<i>f</i>)	klíčové kompetence
curricolo (<i>m</i>)	vzdělávací program
D	
diploma (<i>f</i>)	diplom

direttiva d'istruzione (<i>f</i>)	vzdělávací směrnice
dottorato di ricerca (<i>m</i>)	doktorát
E	
educazione (<i>f</i>)	vzdělávání
esame di ammissione (<i>m</i>)	přijímací zkouška
esame di stato (<i>m</i>)	státní zkouška
I	
insegnamento (<i>m</i>)	výuka
istituto professionale (<i>m</i>)	profesní institut
istituto tecnico (<i>m</i>)	technický institut
istituzione educativa (<i>f</i>)	vzdělávací instituce
istituzione universitaria (<i>f</i>)	univerzitní instituce
istruzione (<i>f</i>)	vzdělání
istruzione obbligatoria (<i>f</i>)	povinná školní docházka
L	
laureato (<i>m</i>)	absolvent

lezione (<i>f</i>)	vyučovací hodina
liceo artistico (<i>m</i>)	umělecké gymnázium
liceo classico (<i>m</i>)	gymnázium
liceo delle scienze umane (<i>m</i>)	gymnázium zaměřené na humanitní vědy
liceo linguistico (<i>m</i>)	jazykové gymnázium
liceo musicale e coreutico (<i>m</i>)	hudební a taneční gymnázium
liceo scientifico (<i>m</i>)	vědecké gymnázium
lingua straniera (<i>f</i>)	cizí jazyk
M	
materia alternativa (<i>f</i>)	náhradní předmět
materia facoltativa (<i>f</i>)	nepovinný předmět
materia obbligatoria (<i>f</i>)	povinný předmět
O	
obbiettivo d'insegnamento (<i>m</i>)	cíl výuky
obbligo scolastico (<i>m</i>)	povinná školní docházka
ordinamento scolastico (<i>m</i>)	vzdělávací systém

P	
pedagogo (<i>m</i>)	pedagog
percorso di istruzione e formazione professionale (<i>m</i>)	kurz pro vzdělání a odbornou přípravu
piano di studi (<i>m</i>)	studijní plán
politica dell'istruzione (<i>f</i>)	vzdělávací politika
primo ciclo di istruzione (<i>m</i>)	první vzdělávací cyklus
professore (<i>m</i>)	profesor
professoressa (<i>f</i>)	profesorka
prova orale (<i>f</i>)	ústní zkouška
prova scritta (<i>f</i>)	písemná zkouška
R	
religione cattolica (<i>f</i>)	náboženská výchova
risultato atteso (<i>m</i>)	očekávaný výstup
S	
scuola primaria (<i>f</i>)	základní škola

scuola pubblica (<i>f</i>)	státní škola
scuola secondaria di 1° grado/ 2° grado (<i>f</i>)	střední škola nižšího/vyššího stupně
secondo ciclo di istruzione (<i>m</i>)	druhý vzdělávací cyklus
sessione d'esami (<i>f</i>)	zkouškové období
settimana scolastica (<i>f</i>)	školní týden
settore non universitario (<i>m</i>)	neuniverzitní sektor
settore universitario (<i>m</i>)	univerzitní sektor
sistema educativo (<i>m</i>)	vzdělávací systém
studio a distanza (<i>m</i>)	dálkové studium
studio successivo (<i>m</i>)	navazující studium
T	
titolo accademico (<i>m</i>)	akademický titul
U	
università (<i>f</i>)	vysoká škola
V	
valutazione (<i>f</i>)	hodnocení

SEZNAM LITERATURY

Tištěné zdroje v češtině:

- 1) BÍNA, Jan. *Zeměpis České republiky: učebnice pro střední školy*. 2. vyd., upr. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, 2009. ISBN 978-80-86034-89-8.
- 2) EURIDICE, European Unit. *Struktury systémů vzdělávání a počáteční odborné přípravy v zemích Evropské unie*, 2 ed.; Gnosis: Praha, 1997.
- 3) *Eurydice – Informační síť o vzdělávání v Evropě*. Brussels: Eurydice European Unit, 2003. ISBN 80-211-0456-2.
- 4) KALOUS, Jaroslav a Arnošt VESELÝ, *Teorie a nástroje vzdělávací politiky*. 1 Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1259-3.
- 5) KRATOCHVÍL, Miloš. *Jean Piaget – filosof a psycholog*. 1. Praha: Triton, 2006. ISBN 80-7254-852-2.
- 6) KREBS, Vojtěch a kol.: *Sociální politika*, 4. přepracované vydání, Praha, ASPI 2007, 503 s., 978-80-7357-276-1.
- 7) MATĚJŮ, Petr. *Bílá kniha terciárního vzdělávání*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2009. ISBN 978-80-254-4519-8.
- 8) PRŮCHA, J. *Přehled pedagogiky. Úvod do studia oboru*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 272 s. ISBN 80-7178-399-4.
- 9) PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.
- 10) SOMR, M. *Dějiny školství a pedagogiky*, 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.
- 11) ŠKODA, Kamil. *Školství v Itálii*. 1. Praha: Ústav školských informací, 1990. ISBN 80-211-0045-1.
- 12) ŠTVERÁK, V., ČADSKÁ, M.: *Stručný průvodce dějinami pedagogiky*. Praha: Karolinum, 2004, 100 s., ISBN 80-7184-797-6.
- 13) VALIŠOVÁ, Alena a Hana KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1734-0.

- 14) VALIŠOVÁ, Alena, Hana KASÍKOVÁ a Miroslav BUREŠ. *Pedagogika pro učitele*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 9788024733579.
- 15) VÁŇOVÁ, R. *Vývoj počátečního školství v českých zemích*, 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986.

Internetové zdroje:

- 1) *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. MŠMT* [online]. MŠMT, 2017 [cit. 2017-18-02]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz>
- 2) Národní ústav pro vzdělání [online]. NÚV, 2017 [cit. 2017-11-02]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/>
- 3) RVP pro gymnázia. Národní ústav pro vzdělávání [online]. Praha: NÚV – Národní ústav pro vzdělávání, 2017 [cit. 2017-03-10]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-gymnazia>
- 4) *RVP pro předškolní vzdělání. Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Praha: NÚV - Národní ústav pro vzdělávání, 2017 [cit. 2017-03-10]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-vseobecne-vzdelavani>
- 5) RVP pro střední odborné vzdělávání. Národní ústav pro vzdělávání [online]. Praha: NÚV - Národní ústav pro vzdělávání, 2017 [cit. 2017-03-10]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-os>
- 6) RVP pro základní vzdělání. Národní ústav pro vzdělávání [online]. Praha: NÚV – Národní ústav pro vzdělávání, 2017 [cit. 2017-03-10]. Dostupné z http://www.nuv.cz/uploads/RVP_ZV_2016.pdf
- 7) *Školský zákon (zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyš. odb. aj. vzdělávání)* Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon>
- 8) Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). In: Sbíрка zákonů České republiky. 1998, Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1998/sb039-98.pdf>
- 9) Zákon o vysokých školách 111/1998 Sb. Dostupný z WWW: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>

Tištěné zdroje v italštině:

- 1) AVON, Andrea. *La legislazione scolastica: un sistema per il servizio di istruzione: Contenuti, significati e prospettive tra riforme e sfide quotidiane*. 2009. Milán: Franco Angeli s.r.l., 2009. ISBN 9788856809640. Il nuovo codice delle leggi della scuola.: *Testo unico in materia di istruzione e normativa complementare*. 3. Napoli: Edizioni Giuridiche Simone, 2016. ISBN 9788891409263.
- 2) GECHELE, Mario. *Momenti di storia dell'istruzione in Italia*. 1. Caprioli: Pensa Multimedia, 2014. ISBN 9788867601790.
- 3) Il nuovo codice delle leggi della scuola.: *Testo unico in materia di istruzione e normativa complementare*. 3. Napoli: Edizioni Giuridiche Simone, 2016. ISBN 9788891409263.
- 4) MASTROPASQUA, Salvatore a Romeo TIGRE. *Compendio di Legislazione universitaria*. 1. Roma: ARACNE editrice S.r.l., 2006. ISBN 88-548-0380-4.
- 5) ZINGARELLI, Nicola. *Lo Zingarelli 2006. Vocabolario della lingua italiana*. Zanichelli, 2005. ISBN 8808128687.

Internetové zdroje:

- 1) *Archivio dell'area istruzione* [online]. Řím: MIUR, 2008 [cit. 2017-05-04]. Dostupné z: <http://archivio.pubblica.istruzione.it>
- 2) *Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 10 settembre 2008, n. 137, recante disposizioni urgenti in materia di istruzione e università*. In: *Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana*. Řím: L'Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato S.p., 2008, číslo 169. Dostupné také z: http://hubmiur.pubblica.istruzione.it/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/d45d00a8-607e-4906-8c88-927b7bc3edd1/legge169_08.pdf
- 3) *Costituzione della Repubblica Italiana*. In: Řím: Senato della Repubblica, 2012. Dostupné také z: <https://www.senato.it/documenti/repository/istituzione/costituzione.pdf>
- 4) Decreto Legislativo 16 aprile 1994, n. 297: Testo Unico delle disposizioni legislative in materia di istruzione. In: Řím: MIUR, 1994, ročník 1994, číslo

297. Dostupné také z:
http://www.edscuola.it/archivio/norme/decreti/dlvo297_94.html
- 5) 6) *Documento d'istituto per la valutazione degli alunni: Scuola primaria Scuola secondaria di I grado*. In: VILLANTERIO: Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca, 2015. Dostupné také z:
http://www.icvillanterio.gov.it/wordpress/wp-content/uploads/2015/05/DOCUMENTO-SULLA-VALUTAZIONE_14_15.pdf
- 6) *I programmi della Scuola Elementare*. In: Řím: MIUR, 1985, číslo 104.
Dostupné také z:
<http://www.di.univr.it/documenti/Documento/allegati/allegati940940.pdf>
- 7) *Indicazioni nazionali per i Piani di studio personalizzati nella Scuola Secondaria di I grado*. Archivio dell'area istruzione [online]. Řím: MIUR, 2008 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z:
http://archivio.pubblica.istruzione.it/ministro/comunicati/2004/allegati/all_c.pdf
- 8) *INVALSI. La valutazione esterna delle scuole in Italia: a cosa serve, com'è realizzata? A cura della Conferenza per il coordinamento funzionale del Sistema nazionale di valutazione* [online]. Řím: INVALSI, 2016, 12 [cit. 2017-9-03].
Dostupné z:
http://www.icmilanipolicoro.gov.it/fileallegati/Documento_divulgativo_10_02_2016_DEF.pdf
- 9) *Istituto comprensivo primo levi* [online]. Marino Frattocchie: Istituto Comprensivo Primo Levi – Marino, 2013 [cit. 2017-04]. Dostupné z:
<http://win.primolevimarino.it/homepage.htm>
- 10) *Istruzione. Ministero dell'istruzione, dell'università e della ricerca: MIUR* [online]. Roma: MIUR, 2009 [cit. 2017-05-04]. Dostupné z:
<http://hubmiur.pubblica.istruzione.it/web/istruzione/famiglie/ordinamenti>
- 11) *La Repubblica.it: Scuola. La Repubblica.it: Scuola* [online]. GEDI Gruppo Editoriale S.p.A. [cit. 2017-05-03]. Dostupné z:
<http://www.repubblica.it/ww1/scuola/rifo/testointegrale/testointegrale.html>
- 12) *La Riforma della Scuola Superiore Secondaria: La Riforma Gelmini*. Archivio dell'area istruzione [online]. Řím: MIUR, 2008 [cit. 2017-05-04]. Dostupné z:

http://archivio.pubblica.istruzione.it/riforma_superiori/nuovesuperiori/index.htm

1

- 13) *La storia della scuola italiana e delle sue riforme. Educazione a scuola* [online]. 2016: Educazione a scuola, 2016 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.edscuola.it/archivio/didattica/storiasc.html>
- 14) *Le Indicazioni Nazionali per il curricolo della scuola dell'infanzia e del primo ciclo di istruzione*. Indicazioni nazionali [online]. Řím: MIUR, 2012 [cit. 2017-05-04]. Dostupné z: http://www.indicazioninazionali.it/documenti_Indicazioni_nazionali/indicazioni_nazionali_infanzia_primo_ciclo.pdf
- 15) *Legge 28 marzo 2003, n. 53: Delega al Governo per la definizione delle norme generali sull'istruzione e dei livelli essenziali delle prestazioni in materia di istruzione e di formazione professionale*. In: . Řím: MIUR, 2003, ročník 2003, číslo 53. Dostupné také z: <https://archivio.pubblica.istruzione.it/normativa/2004/legge53.shtml>
- 16) *Piano degli studi. La riforma della scuola secondaria superiore: La riforma Gelmini* [online]. Řím: MIUR, 2010 [cit. 2017-05-03]. Dostupné z: http://archivio.pubblica.istruzione.it/riforma_superiori/nuovesuperiori/doc/04_A_llegati_BCDEFG_Quadri_orari_definitivo_refuso_design.pdf
- 17) *Profilo educativo, culturale e professionale dello studente a conclusione del secondo ciclo del sistema educativo di istruzione e formazione per gli Istituti Professionali. La riforma della scuola secondaria superiore: La riforma Gelmini* [online]. Řím: MIUR, 2010 [cit. 2017-05-03]. Dostupné z: http://archivio.pubblica.istruzione.it/riforma_superiori/nuovesuperiori/doc/All_A_Professionali_04_02_2010.pdf
- 18) *Profilo educativo, culturale e professionale dello studente a conclusione del secondo ciclo del sistema educativo di istruzione e formazione per gli Istituti Tecnici. La riforma della Scuola Secondaria Superiore* [online]. Řím: MIUR, 2010 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: http://archivio.pubblica.istruzione.it/riforma_superiori/nuovesuperiori/doc/allegato_A_tecnici_04_02_2010.pdf

- 19) *Pubblica istruzione*. [online]. Řím: MIUR, 2006 [cit. 2017-03]. Dostupné z: http://srvapl.istruzione.it/scuola_e_famiglia/organi.shtml#compiti
- 20) *Scuola Materna: Il portale della scuola dell'Infanzia. Scuola Materna* [online]. 2017 [cit. 2017-06-02]. Dostupné z: <https://www.scuola-materna.net>
- 21) *Settore universitario Istituzioni: definizioni e caratteristiche. Studiare in Italia: L'istruzione superiore per studenti stranieri* [online]. Roma: MIUR, 2009 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.studiare-in-italia.it/study/university-sector.html>
- 22) *Scheda Paese: Uno sguardo sull'istruzione 2015*. OECD: Better policies for better lives [online]. Organisation for Economic Co-operation and Development, 2016 [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/italy/Education-at-a-glance-2015-Italy-in-Italian.pdf>
- 23) *Ufficio Relazioni con il Pubblico: URP*. Ufficio Relazioni con il Pubblico [online]. Řím: Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca, 2012 [cit. 2017-05-03]. Dostupné z: http://www.istruzione.it/urp/obbligo_scolastico.shtml
- 24) *Università. Istruzione. Ministero dell'istruzione, dell'università e della ricerca* [online]. Řím: MIUR, 2009 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://hubmiur.pubblica.istruzione.it/web/universita/home>
- 25) *Università: Nuovi corsi e titoli universitari. Studiare in Italia: L'istruzione superiore per studenti stranieri* [online]. Řím: MIUR [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.studiare-in-italia.it/php5/study-italy.php?lang=IT&idorizz=2&idvert=7>

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Evropská kvalifikace	48
Tabulka 2 - Učební plán.....	55

SEZNAM OBRÁZKŮ

Schéma 1 - Vzdělávací systém ČR.....	49
Schéma 2 - Vzdělávací systém v IT.....	50
Schéma 3 - Období plnění školní docházky	53
Schéma 4 - Rozdělení středních škol v Itálii	58

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Učební plán Základní školy Monte Calvario.....	79
Příloha č. 2 Učební plán Základní školy Česká Lípa.....	80

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 Učební plán Základní školy Monte Calvario

	I	II	III	IV	V
Italiano	8	7	6	6	6
Matematica	7	7	5	5	5
Storia¹	1	1	2	2	2
Geografia	1	1	2	2	2
Scienze	1	1	2	2	2
Tecnologia e Informatica	1	1	1	1	1
Attività Motoria	2	2	2	2	2
Arte	2	2	1	1	1
Musica	1	1	1	1	1
Inglese	1	2	3	3	3
IRC/Attività alternativa	2	2	2	2	2
Totale	27	27	27	27	27

Zdroj: Scuola Monte Calvario. [online]. [cit. 2017-05-06]. Dostupné z:
<https://www.scuolamontecalvario.com/scuola-primaria>

Příloha č. 2 Učební plán Základní školy Česká Lípa

UČEBNÍ PLÁN PRO 1. STUPĚŇ									
Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	Ročník					Celkem předměty	Z toho DČD
			1.	2.	3.	4.	5.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Český jazyk	9	7+2	7+1	5+2	5+2	40	7
	Cizí jazyk	Anglický jazyk/ Německý jazyk	-	-	3	3	3	9	0
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace	Matematika	5	5	4+1	3+2	3+2	25	5
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie	Informatika a komunikace	-	-	-	0+1	1	2	1
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Prvouka	1	2	2	-	-	13 (5+4+4)	0
		Přírodověda	-	-	-	2	2		0
		Vlastivěda	-	-	-	2	2+1		1
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	1	1	1	12 (5+7)	0
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2		0
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2+1	2+1	2	2	12	2
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	Praktické činnosti	1	1	1	1	1	5	0
Celková povinná časová dotace			20	22	24	26	26	118	
Z toho volná disponibilní časová dotace			0	3	3	3	5		16

Zdroj: ŠVP ZŠ Česká Lípa [online]. [cit. 2017-05-06]. Dostupné z: http://www.zs-spicak.cz/novyweb/wp-content/uploads/SVP_2016.pdf

SEZNAM ZKRATEK

AFAM – Alta Formazione Artistica e Musicale

CERMAT – Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání

ČR – Česká republika

ECTS – European Credit Transfer and Accumulation System

INVALSI – Istituto nazionale per la valutazione del sistema educativo di istruzione e di formazione

ISCED – International Standard Classification of Education

IT – Itálie

MIUR – Ministero dell'istruzione, dell'università e della ricerca

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

RVP – Rámcový vzdělávací program